

บทที่ 3

นายทุนธนาคารพาณิชย์ภายใต้การปกครองของคณะรัฐประหาร

เผ่า-ดิน และลัทธิ (2491-2500)

1. นโยบายการดำเนินงานของ เผ่า-ดิน และลัทธิ

การรัฐประหารเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 ภายใต้การนำของ พลโท ดิน ชูหัวน พินเอกเผ่า ศรียานนท์ พินเอกลัทธิ ณะรัชต์ ฯ ทำให้เกิดการเปลี่ยน จากการปกครองระบอบประชาธิปไตยเข้าสู่ระบอบเผด็จการทหาร และนับจากนั้น คณะทหาร ที่เรียกตัวเองว่า "คณะรัฐประหาร" ได้กลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาทอย่างสำคัญที่สุดในการกำหนด แนวในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยที่เด่นชัดที่สุดก็คือ คณะทหารได้สร้างระบบเศรษฐกิจ ที่เรียกว่า "ทุนนิยมโดยรัฐ" ขึ้นอย่างกว้างขวางที่สุด¹

คณะรัฐประหารมีความโน้มเอียงที่เน้นการสร้างธุรกิจส่วนตัวและการให้ความสำคัญ คู่ครองแก่ธุรกิจของพ่อค้ากว้างขวางกว่าคณะราษฎรมาก² และหลังจากรัฐประหารสำเร็จ แล้ว ภายในกลุ่มรัฐประหารเองก็แตกออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ คือ กลุ่มของดิน ชูหัวน - เผ่า ศรียานนท์ หรือ "กลุ่มช่ยราชครู" กับกลุ่ม ลัทธิ ณะรัชต์ หรือ "กลุ่มสี่เสาเทเวศน์"³ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมีดำเนิรนโยบายในการสร้างฐานทางเศรษฐกิจ เหมือนกันคือ การสร้างและเข้าควบคุมวิสาหกิจของรัฐ การสร้างวิสาหกิจส่วนตัว และการเข้า คู่ครองธุรกิจของพ่อค้า ซึ่งนโยบายการดำเนินงานดังกล่าวมีผลทำให้พ่อค้าต้องวิ่งเข้าหากลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง เพื่อช่วยคุ้มครองผลประโยชน์ของตนและร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์ในธุรกิจบางอย่าง ที่จะได้รับ พ่อค้าที่สามารถเข้าร่วมกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเหี้ยมแน่นก็จะเป็โอกาสที่ได้เปรียบ พ่อค้ากลุ่มอื่น คือ สามารถแสวงหาผลประโยชน์จำนวนมาก ดังเช่น "โลภถวิล" ในขณะที

¹ สักดินา สัตร์กุล ณ อปุรยา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 113-114.

² สังกิต พิริยะรังสรรค์, หน้า 173.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 173.

"ลำชา" ซึ่งเคยอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของคณะราษฎร เมื่อคณะราษฎรหมดอำนาจลง และ "ลำชา" ก็ไม่ได้เข้าแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกับกลุ่มที่กุมอำนาจรัฐใหม่ ผลก็คือ ธุรกิจของ "ลำชา" ในระยะนี้ขยายตัวได้น้อย

คณะรัฐประหารทั้งกลุ่มย่อยราชครูและกลุ่มสี่เสาเทเวศน์ หลังจาก พ.ศ. 2495 แล้ว นายทหารที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่างเข้าไปเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจและบริษัทที่ราชการอย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่ตนจะทำได้ โดยที่มิได้ยึดถือระเบียบแบบแผนใด ๆ อีกเลย¹ การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 กลุ่มที่สำคัญคือ สร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มตนเป็นสำคัญ

ฐานอำนาจทางเศรษฐกิจและแหล่งผลประโยชน์ของกลุ่ม ผิน-เผ่า ทางการเงิน ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพจำกัด ธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด ธนาคารเกษตร จำกัด ไทยประสิทธิประกันภัยจำกัด เอเชียทรีลต์จำกัด ศรีอยุธยาประกันภัยจำกัด วิรลีน - ประกันภัยจำกัด ประกันชีวิตศรีอยุธยาจำกัด ประกันชีวิตบูรพาจำกัด²

ส่วนรายชื่อบริษัททางภาคอุตสาหกรรมที่กลุ่ม ผิน-เผ่า เข้าไปมีอำนาจ คือ บริษัท ประมงไทยจำกัด บริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด, บริษัทเดินเรือไทยจำกัด, บริษัทไทยท่าจำกัด บริษัททะเลอบไทยจำกัด, บริษัทล้ามคี่ก่อสร้างจำกัด, บริษัทพานไทยจำกัด, บริษัททะเลอบวิลาณ - จำกัด, บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแห่งประเทศไทยจำกัด, บริษัทโปไทยจำกัด, บริษัทสิ่ง เสิร์ม - เศรษฐกิจแห่งชาติจำกัด, บริษัทสิ่ง เสิร์มโปแห่งประเทศไทยจำกัด, บริษัทอาหารภัตตาคารพาณิชย์จำกัด, บริษัทหินอ่อนจำกัด, บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรี ฯ³

ทางด้านภาคพาณิชย์กรรม ได้แก่ บริษัทล้ามคี่ก่อสร้างจำกัด, บริษัทค้าไม้ทหารล้ามคี่, ศรีอยุธยาพาณิชย์จำกัด, บริษัทค้าสัตว์ทหารล้ามคี่จำกัด, บริษัทค้าต่างประเทศทหารล้ามคี่จำกัด, บริษัทกรุงเทพสหการล้าราจำกัด, บริษัทค้าสัตว์เอ๊กซ์พอร์ตจำกัด⁴

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 174.

² เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวกที่ 7, หน้า 404-408.

³ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวกที่ 7, หน้า 409-515.

⁴ เรื่องเดียวกัน, ภาคผนวกที่ 7, หน้า 516-518.

นอกจาก เฝ้า-ผิน จะสร้างฐานเศรษฐกิจของตนในรูปของบริษัทเอกชนและ
รัฐวิสาหกิจแล้ว แหล่งที่มาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มนี้อย่างมหาศาลที่สำคัญที่สุดคือ การค้าฝิ่นเถื่อน
เหตุที่กลุ่มนี้ต้องค้าฝิ่น เนื่องจากเพื่อใช้เงินอุดหนุนกลไกการเมืองของตนให้เข้าไปในสภา
รวมทั้งบริวารของตนในกรมตำรวจ พล ต.อ. เฝ้า จำต้องอาศัยการค้าฝิ่นเป็นความลับที่
เปิดเผยว่า "ฮั้ววิน" ของพล ต.อ. เฝ้า ได้มีส่วนพัวพันด้วย และหลายกรณีทีเดียวที่มีการให้
รางวัลนำสืบซึ่งหลุดไปจากเงื้อมมือการผูกขาดของ พล ต.อ. เฝ้า¹

สำหรับแหล่งผลประโยชน์ทางการเงินที่สำคัญของกลุ่มลัทธิ ทางด้านการเงิน ได้แก่
ธนาคารเอเชียจำกัด ธนาคารมณฑลจำกัด ธนาคารกสิกรไทยจำกัด ธนาคารแหลมทองจำกัด
ธนาคารไทยทุนจำกัด สหธนาคารกรุงเทพจำกัด คลังสินค้าแม่น้ำประกันภัย นครหลวงประกันภัย
จำกัด ทิพย์ประกันภัยจำกัด ไทยประกันชีวิตจำกัด²

ทางด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ บริษัทไทยท่า จำกัด, บริษัทวิจิตรก่อสร้าง จำกัด,
บริษัทรียตศิลา จำกัด, บริษัทบางกอกเดินเรือและการค้า จำกัด, บริษัทถ่านและน้ำมันไทย จำกัด,
บริษัทแล่นสูรตัน จำกัด, บริษัทชนะการพิมพ์ จำกัด, บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด, บริษัทโลหะขนส่ง
ทางน้ำ, บริษัทหล้าหมักคั่วสัตว์ จำกัด, บริษัทหล้าหมักคั่วการเดินเรือ จำกัด, บริษัทเหมืองแร่บูรพา
เศรษฐกิจ จำกัด, บริษัทไทยแลนด์สตีล จำกัด, บริษัทโสหะพานิช จำกัด, บริษัทกรุงเทพไหมไทย จำกัด³

ทางด้านพาณิชย์กรรม ได้แก่ บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำ จำกัด, บริษัทจารย์ จำกัด, บริษัท
บูรพาล่ากลเศรษฐกิจ จำกัด, บริษัทอุทองไทย จำกัด, บริษัททหารอยุธยา จำกัด, บริษัทผดุงสิน
พาณิชย์ จำกัด, บริษัทธัญญาไทย จำกัด, บริษัทบางกอกล่ากลการค้า จำกัด, บริษัทลหพาณิชย์ลำคั่ว
จำกัด, บริษัทการค้าลำคั่ว จำกัด⁴

¹ ทักษิณ เฉลิมดิระ, การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ, แปลโดย พรรณี
ฉัตรพลรักษ์ และ ม.ร.ว. ประกายทอง ลีลลือ (พระนคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2526), หน้า 108.

² สังคิต พิริยะรังสรรค์, ภาคผนวกที่ 15, หน้า 434-437.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 438-442.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 443-448.

แหล่งทางการเงินที่สำคัญที่สุดของจอมพลสฤษดิ์ คือ สำนักงานสลากกินแบ่ง ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนลูกน้องของตนเองในกองทัพบก¹ จอมพลสฤษดิ์ได้เข้าไปดำรงตำแหน่งประธาน กรรมการอำนวยการสลากกินแบ่งรัฐบาลตั้งแต่ 10 พฤศจิกายน 2494 อันเป็นตำแหน่งที่จอมพล สฤษดิ์ได้เข้าไปใช้วิธีฉ้อฉลเอาเงินรายได้ของกองสลากกินแบ่งไปใช้ในการส่วนตัว และเป็น ที่ล่วงรู้ไป จนกระทั่งมีข่าวว่าจะทำการลอบสังหาร แต่ในที่สุดจอมพลสฤษดิ์ก็ได้เข้าทำการรัฐ- ประหารเสียก่อน นอกจากนี้จอมพลสฤษดิ์ยังอาศัยตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกซึ่งได้รับแต่งตั้ง เมื่อ ปี 2497 ยักยอกเงินหลวงในรูปของ "เงินลับ" ตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ ถึง 17 สิงหาคม 2499 เป็นจำนวนเงิน 29,000,000 บาท ไปเข้าบัญชีส่วนตัว²

ในระหว่าง พ.ศ. 2491-2500 นายทหารจากกลุ่มรัฐประหารปี 2490 ทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มจอมพลผิน ชุณหะวัณ - พล ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ และกลุ่มของจอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ รวมทั้งสมาชิกของทั้งสองกลุ่ม ต่างแข่งขันแสวงหาผลประโยชน์ทั้งในธุรกิจของรัฐ ส่วนตัวและพ่อค้า กันอย่างกว้างขวาง การดำเนินธุรกิจของทั้งสองกลุ่มนี้มีลักษณะเหมือนกัน คือ มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองไปเป็นเครื่องมือในการทำธุรกิจอาทิเช่น การออกกฎหมาย ให้ความคุ้มครองพิเศษ การมอบอภิสิทธิ์ให้ผูกขาด และการหลีกเลี่ยงกฎหมาย³

การแข่งขันผลประโยชน์ของทั้งสองกลุ่ม ก่อให้เกิดการขูดรีดเปิดโปงความเหลว- แหกซึ่งกันและกัน โดยใช้นางสีหิมพ์เป็นเครื่องมือ เผ่า ศรียานนท์ ใช้นางสีหิมพ์ของ ตน คือ "เผ่าไทย" และ "2500" ขูดรีดเรื่องการทุจริตของสฤษดิ์ในกองสลากกินแบ่งรัฐบาล ในขณะที่สฤษดิ์ก็ออกหนังสือ "สารเล่ารี" และ "โทรรายวัน" เปิดโปงเผ่าเรื่องการค้าฝิ่น การ ค้าทองคำเถื่อน ธนบัตรปลอม และการใช้อิทธิพลเถื่อนของบรรดาอัครวิณของเผ่าฆ่าคนในคดี เก่งดำ ซึ่งการโจมตีกันและกันนี้เป็นไปอย่างรุนแรงสร้างเป็นกระแสข่าวขูดรีดเรื่องราวต่างๆ อยู่ตลอดเวลา นับแต่ความขัดแย้งของทั้งสองกลุ่มนี้ขึ้นถึงประมาณปี 2495-2500

¹ ทักษิ์ เฉลิมศิริณ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 122.

² ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุรยา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 153-154.

³ สังคิต พิรพยะรังสรรค์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 296- / ฯลฯ.

จากการสร้างอิทธิพลการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 กลุ่ม ทำให้บรรดาพ่อค้าใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจอยู่ต้องวิ่งเข้าหาการคุ้มครองและการค้าจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และเมื่อเกิดการรัฐประหารของลัทธิในปี 2500 ผลที่ตามมา คือ พ่อค้าที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของกลุ่มเผ่า ต้องประสบปัญหา เช่น นายชิน โสภคพณิช ต้องเดินทางออกจากประเทศเพื่อหลีกเลี่ยงไปอยู่อังกฤษ

2. สถานการณ์ทางการค้า

หลังจากสงครามโลกสิ้นสุดลง ไทยอยู่ในฐานะผู้แพ้สงคราม ต้องทำสัญญาสันติภาพระหว่างไทย - อังกฤษ ซึ่งอังกฤษได้เรียกร้องค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างสงครามจำนวนมาก และอเมริกาได้เข้ามาจับบทบาทช่วยเหลือไทยในการเจรจาลดการใช้ค่าเสียหายให้อังกฤษน้อยลง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้อเมริกาได้ก้าวเข้ามาจับบทบาทในเศรษฐกิจของไทย แทนอังกฤษ สหรัฐอเมริกาเริ่มด้วยการให้ความช่วยเหลือไทยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลายอย่าง เช่น ให้กู้ยืมเงิน 10 ล้านดอลลาร์อเมริกา เพื่อซื้ออาวุธจักรและฟื้นฟูระบบการขนส่ง นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกา เห็นสัญญาซื้อขายกับไทยหลายฉบับเพื่อสิ่งข้าว ยางพารา ฝัก ันเป็นการเพิ่มเงินตราต่างประเทศให้ไทย¹

หลังจากการรัฐประหารปี 2490 แล้ว รัฐบาลใหม่ภายใต้การนำของจอมพล ป. ก็ได้รับการรับรองจากสหรัฐอเมริกาและหลังจากจอมพล ป. ได้ประกาศนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์แล้ว ความร่วมมือระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา เริ่มตั้งมั่นด้วยการทำสัญญาไมตรีฉบับต่าง ๆ ได้แก่²

1	กรกฎาคม	2493	ทำสัญญาความตกลงทางการศึกษาและวัฒนธรรม
19	กันยายน	2493	ทำสัญญาว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเทคนิคระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา

¹ ศักดินา สัตร์กุล ณ อปรยา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 123.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 124-125.

17 ตุลาคม 2493 ทำสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหารระหว่าง
รัฐบาลแห่งประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา

เหตุที่สหรัฐอเมริกาทำสัญญาไมตรีกับไทยถึง 3 ฉบับ ในระยะนี้สืบเนื่องมาจากการเติบโตของค่ายคอมมิวนิสต์ในทวีปเอเชีย นับตั้งแต่ชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เหม่า เจ๋อ ตุง ที่ขับไล่พรรคก๊กมินตั๋งของเจียงไคเช็คในปี 2492 และก่อนหน้าที่จะมีการลงนามว่าด้วยความช่วยเหลือทางการทหารได้เกิดสงครามระหว่างค่ายเสรีประชาธิปไตยและค่ายคอมมิวนิสต์ในเกาหลี ซึ่งหลังจากการทำสนธิสัญญาฉบับนี้แล้ว ลัทธิประชาธิปไตยต้องสั่งทหารเข้าร่วมรบในสงครามเกาหลีด้วย นับแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2493

หลังสงครามโลกสิ้นสุดประเทศต่าง ๆ เกรงว่าจะเกิดสงครามขึ้นอีก เนื่องจากมีการเผชิญหน้ากันมากขึ้นระหว่างค่ายเสรีประชาธิปไตยและค่ายคอมมิวนิสต์ จึงมีการระดมยุทธปัจจัยที่ใช้ในการสงครามที่สำคัญคือ ข้าว ยาง และดีบุก ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าสำคัญที่ประเทศไทยส่งออก

เมื่อสงครามเกาหลีเริ่มขึ้นในวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2492 ประเทศไทยต้องสั่งทหารเข้าร่วมรบในสงครามครั้งนี้ด้วยกับลัทธิประชาธิปไตย สงครามเกาหลีมีส่วนทำให้เกิดการขยายตัวในทางการค้าในระบบเศรษฐกิจไทย ทั้งนี้เนื่องจากภาวะสงครามเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการสินค้าออกต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่สินค้าที่เป็นยุทธปัจจัย ได้แก่ ข้าว ยาง และดีบุก ตลอดจนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ด้วย ทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดการเฟื่องฟูทางเศรษฐกิจและการค้าต่างประเทศที่เรียกกันว่า Korean Boom ซึ่งนำไปสู่การขยายตัวระบบธนาคารพาณิชย์ของไทยด้วย¹ ดังปรากฏว่าในระยะนี้มีธนาคารพาณิชย์เกิดขึ้นใหม่ถึง 5 ธนาคาร ได้แก่

1

ธนาคารกรุงเทพ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

รายชื่อธนาคารที่ตั้งขึ้นใหม่ในระยะ 2491-2493¹

รายชื่อ	วันที่ตั้ง	ทุนจดทะเบียน	รายชื่อผู้ก่อตั้ง	คณะกรรมการชุดแรก
1. ธนาคาร แหลมทอง จำกัด	20 ธันวาคม 2491	12,000,000	1. ใหญ่ นันทาทิวัฒน์ 2. เปน เบญจฤทธิ์ 3. พ.อ. สฤษดิ์ ณะรัตน์ 4. บุญทอง สันติกาญจน์ 5. เสียร พาณิย์ 6. โอลัด โกกิน	1. พลตรี สฤษดิ์ ณะรัตน์ 2. พลตรี ไชย ประทีปปะเสน 3. พยัพ ศรีกาญจนนา 4. เปน เบญจฤทธิ์ 5. จูติ บุญสูง 6. พระยาปริยธานุาลักษณ์ (เสริญ ปัญญาอรุณ) 7. โอลัด โกกิน 8. ใหญ่ นันทาทิวัฒน์ 9. ไพศาล นันทาทิวัฒน์
2. สหธนาคาร กรุงเทพ จำกัด	11 มีนาคม 2492	10,000,000	1. เจ้าพระยาศรี ธรรมมาธิเบศ 2. หลวงประจักษ์อักษร สังข์ 3. หลวงสวัสดิ์ธราตรี 4. นายสนิท มหาคุณ 5. นายโคว อนุธิ 6. นายอาทร สังขวัธนะ	1. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ 2. หลวงประจักษ์อักษรสังข์ 3. หลวงสวัสดิ์ธราตรี 4. นายสนิท มหาคุณ 5. นายกำธร วิสุทธิผล 6. นายอาทร สังขวัธนะ

¹ รวบรวมจากแฟ้มบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

รายชื่อ	วันที่ก่อตั้ง	ทุนจดทะเบียน	รายชื่อผู้ถือหุ้น	คณะกรรมการชุดแรก
			7. นายสง่า วรรณดิษฐ์	7. นายเล้าเปงฮุย
				8. นายโอ้วบุนโฮ
3. ธนาคาร ไทยทูล จำกัด	8 เมษายน 2492	10,000,000	1. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏ- พงศ์บริพัตร 2. พระเจ้าวรวงศ์เธอ 3. หม่อมเจ้าจักรราตรี เทวกุล 4. หม่อมเจ้าอุปสีลาณ 5. พระยาไชยัคคัมภ์ 6. นายเชียว ไก่ชวน 7. พระทำนุศิริผล 8. นายประจวบ	1. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏ- พงศ์บริพัตร 2. พระเจ้าวรวงศ์เธอ ภาณุหิรัญกุล 3. หม่อมเจ้าจักรราตรี เทวกุล 4. หม่อมเจ้าอุปสีลาณ ชุมพล 5. นายประจวบ บุรานนท์ 6. นายเชียว ไก่ชวน 7. นายชาญ มานะพงศ์ 8. นายราไฟล์ชามูลอนเลวี บุรานนท์ 9. นายประสิทธิ์ ทวีสิน
4. ธนาคาร เกษตรจำกัด พฤษภาคม	18 2493	10,000,000	1. นายดิเรก ชัยนาม 2. วิลาส์ โอล์ถานนท์ 3. ชัยยศ งานทวี 4. ณรงค์ ลูทธิกุลพานิช 5. เกไอ้ แซ่ตัน	1. นายดิเรก ชัยนาม 2. วิลาส์ โอล์ถานนท์ 3. ชิต นภาศัพท์ 4. พระเจ้าวรวงศ์เธอ เฉลิมพลภิรมย์พร 5. หลวงอนุภาชภูเก็ตการ (ฉินหงวน หงษ์หยก)

รายชื่อ	วันที่ตั้ง	ทุนจดทะเบียน	รายชื่อผู้ถือหุ้น	คณะกรรมการชุดแรก
			6. ชิต นภาศัพท์	6. ปัญญา งานทวี 7. พระดุลยนิยปัญยาราชฎี 8. นายสุริยน ไรวา
5. ธนาคารศรีนครเจ้ากัณฑ์	21 สิงหาคม 2493	10,000,000	1. นายเกียก ศรีเฟื่องฟู้ง* 2. สุปล ทองไพฑูรย์ 3. เปน เบ็ญจิริท 4. ขุนเค็รชฎร์กัถี 5. นายอ้อสีอเหลียง 6. เหม ต้นชนะ 7. บุญทรง ศรีเฟื่องฟู้ง	1. พระยาโฑนวิกรมมนตรี 2. นายอ้อสีอเหลียง 3. นายอุเทน เตชะไพฑูรย์ 4. พระยาจินดารักษ์ 5. นายเกียรติ ศรีเฟื่องฟู้ง 6. นายโช้ว กุงเค็ยม 7. ขุนเค็รชฎร์กัถี 8. นายแต้ค้ายชิว 9. นายเทียเส็ยะเซ็ง

ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งของนายทุนธนาคารที่เกิดขึ้นในระยะนี้ คือ นอกเหนือจากผู้ที่ดำเนินธุรกิจด้านข้าว ซึ่งเป็นลักษณะของธนาคารไทยมาตั้งแต่อดีตแล้ว ยังมีนายทุนท้องถิ่นผู้ทำธุรกิจทางด้าน ตับุก และยาง เข้าร่วมเป็นกรรมการธนาคารหลายธนาคาร เช่น ธนาคารแหลมทอง มีนายลุดิ บุญสูง ผู้ทำเหมืองแร่ตับุกที่สำคัญที่ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ธนาคารเกษตร มีนายปัญญา งานทวี นายทุนท้องถิ่นค้ายางที่สำคัญในจังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ธนาคารนี้ยังมีหลวงอนุภาชฎ์เก็ตการ หรือ สินหงวน หงษ์หยก นายทุนที่ภูเก็ตคนสำคัญอีกคนหนึ่ง ส่วนธนาคารศรีนคร มีขุนเค็รชฎร์กัถี เป็นนายทุนใหญ่ท้องถิ่นผู้ประกอบการหลายอย่างในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี และดำเนินกิจการค้ายางในจังหวัดทั้ง 2 นอกจากนี้ยังทำธุรกิจค้าข้าว โรงสี ด้วย

* ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น นายเกียรติ ศรีเฟื่องฟู้ง.

รายชื่อนายทุนธนาคารที่ดำเนินกิจการเหมืองแร่ ได้แก่¹

ชื่อ	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	เหมืองแร่
นายชัยสิน งานทรี	ท่ามะพร้าว	เมืองกลาง	ภูเก็ต	ตึก
บริษัทอิบอินฮอย	ปากแจ่ม	ทับเที่ยง	ตรัง	ตึก
นายลุดิ บุญสูง	ตำตัว	ตะกั่วป่า	พังงา	ตึก
นายสมปัติ บุญสูง	ตำตัว	ตะกั่วป่า	พังงา	ตึก
อิบอินฮอย	ทุ่งท่าเสา	หาดใหญ่	สงขลา	ตึก-วูลเฟรม
อิบอินฮอย	ลำพญา	เมืองยะลา	ยะลา	วูลเฟรม
อิบอินฮอย	เทพิต้า	ท่าศาลา	นครศรีธรรมราช	ตึก-วูลเฟรม
อิบอินฮอย	ปากทรง	กิ่งพะโต๊ะ	ชุมพร	ตึก

ผู้ดำเนินธุรกิจค้ายาง ซึ่งในระยะนี้ยังอยู่ในระยะที่พิจารณาคัดโควต้า ผู้ที่จะดำเนินธุรกิจประเภทนี้ได้ต้องได้รับอนุมัติให้ถือใบลู่ทริยาง ซึ่งจะกำหนดปริมาณโควต้าว่าจะมียางครอบครองได้รายละเท่าไร สำหรับในปี พ.ศ. 2492 (งวด 6 เดือนแรก) สำหรับนายทุนธนาคารที่เข้าไปดำเนินธุรกิจยางมี ดังนี้²

ชื่อ	จังหวัด	ปริมาณยาง เป็นกิโลกรัม
นางถนอม ล้ำซ่า	ระยอง	41,970
ขุนเศรษฐ์ภักดี	สุราษฎร์ธานี	10,000
ขุนเศรษฐ์ภักดี	นครศรีธรรมราช	13,126
นายชัยช่วย งานทรี	ภูเก็ต	38,160

¹ Ministry of Commerce, Commercial Directory 1949-1950
(Bangkok : Ministry of Commerce, 1950).

² Ibid.

ชื่อ	จังหวัด	ปริมาณยางเป็นกิโลกรัม
นายจ่ายเหล็ง งานทวี	ภูเก็ต	12,600
นายชัยช่วย งานทวี	ภูเก็ต	12,420
นายโยติ ล้ำซ่า	สงขลา	48,600
นางทองพูน หวังหลี่	สงขลา	25,200
นางทองพูน หวังหลี่	สงขลา	24,300
นายโยติ ล้ำซ่า	สงขลา	29,304
นายสุธอน จึงชื่นรัมย์	สงขลา	11,603

นอกเหนือจากมีการขยายตัวทางด้านธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังมีบริษัทประกันภัยที่เป็นธุรกิจสำคัญในการส่งออกเกิดขึ้นมากในระบอบนี้ จนปรากฏว่า ใน พ.ศ. 2492-2493 มีบริษัทประกันภัยภายในประเทศทั้งหมด 34 บริษัท และบริษัทประกันภัยของต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินงานทั้งหมด 52 บริษัท ซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาในรูปแบบตัวแทน

รายชื่อบริษัทประกันภัยภายในประเทศ 2492-2493 มีทั้งหมดดังนี้¹

1. บริษัทเอเชียพาณิชย์จำกัด
2. บริษัทอาเซียพาณิชย์การจำกัด
3. บริษัทเอเชียประกันภัยจำกัด
4. บริษัทฮิวเอียงจำกัด
5. บริษัทไชนาอินชัวร์นซ์ (ไทย) จำกัด
6. บริษัทลี้หย่าวสารจำกัด
7. บริษัทเทเวศน์ประกันภัยจำกัด
8. บริษัทประกันภัยสรรพภัยแห่งประเทศไทยจำกัด
9. บริษัทมณฑลจำกัด

รายชื่อบริษัทประกันภัยภายในประเทศ 2492-2493 มีทั้งหมดดังนี้

10. บริษัทอ่าวเคียวลีนอะกองซ่าจำกัด
11. บริษัทล่าซ่าประกันภัยจำกัด
12. บริษัทหลวงหลี่ประกันภัยจำกัด
13. บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำประกันภัยจำกัด
14. บริษัทนครประกันภัยจำกัด
15. บริษัทน้ำอ่าวโปเอี่ยมเคียะเจียบจำกัด
16. บริษัทฟ้าลินประกันภัยจำกัด
17. บริษัทบูรพาจำกัด
18. บริษัทพระนครธนบุรีประกันภัยจำกัด
19. บริษัทประกันภัยคุ้มภัยจำกัด
20. บริษัทล่ามคี่ประกันภัยจำกัด
21. บริษัทแข่งเฮียงหลี่ประกันภัยธนาภิกและพาณิชย์การจำกัด
22. บริษัทเฮียงอานรับประกันอัคคีภัยและอุทกภัยจำกัด
23. บริษัทชินฮัวประกันภัยและสิ่งเสริมคุ้มครองจำกัด
24. บริษัทอากเนย์ประกันภัยจำกัด
25. บริษัทไทยพาณิชย์ประกันภัยจำกัด
26. บริษัทไทยประกันภัยจำกัด
27. บริษัทไทยประกันชีวิตจำกัด
28. บริษัทไทยนิคมประกันภัยจำกัด
29. บริษัทไทยประสิทธิ์ประกันภัยและคลังสินค้าจำกัด
30. บริษัทไทยทวีผลประกันภัยจำกัด (ได้ชื่อก่อนหลี่ประกันภัย)
31. บริษัทไทยคุ้มครองประกันภัยจำกัด
32. บริษัทล่หิรภัยและสิ่งเสริมคุ้มครองจำกัด
33. บริษัทล่หิรประกันภัยจำกัด
34. บริษัทไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัยจำกัด

การแสวงหาผลประโยชน์ของขุนนางในธนาคารพาณิชย์ในฐานะกรรมการ

ธนาคารระหว่าง 2491-2500 ¹

ชื่อธนาคาร	วันที่	ชื่อกรรมการ
1. ธนาคารไทยพาณิชย์	18 ก.พ. 95	นายพลตำรวจเอกหลวงชาติตระการโกศล
	15 พ.ค. 95	พลตำรวจโทเผ่า ศรียานนท์
	21 ส.ค. 96	พันเอกวรการบัญชา
2. ธนาคารเอเซีย		พันเอกศิลป์ รัตนกมลชัย
		พลตรีช่วง ชาญชิดขิงชัย
		พลตรีสัตวาลิตติ นารีเลิศียร
		พลอากาศสัตวบุญอยู่ จันทร์เบกษา
		พลเอกสุชาติ ณะรัตน์
		พลเรือโทหลวงชำนาญอรุณฤทธิ์
	พลตรีพระสุริยสัตย์	
3. ธนาคารนครหลวงไทย	-	-
4. ธนาคารมณฑล	31 ต.ค. 95	นายพันตำรวจเอกสมัย อุทยานนท์
		พลตรีหลวงชาญชิดขิงชัย
	29 ก.พ. 99	พันเอกช่วง เขวงศักดิ์สงคราม
		พลตรีประภาส จารุเลิศียร
5. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ		
6. ธนาคารกรุงเทพจำกัด	6 พ.ค. 95	พอ.ศิริ ศิริโยธิน
	"	พ.ต.ต.พันศักดิ์ วิเศษศักดิ์
	"	พันเอกประมาธ อติเรกสาร

¹ รวบรวมจากแฟ้มบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์.

ชื่อธนาคาร	วันที่	ชื่อกรรมการ
	6 ก.ค. 96	พินเอนายวรการบัญชา
	10 ต.ค. 98	พลอากาศตรีเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร
7. ธนาคารศรีอยุธยา	12 ก.พ. 91	พ.อ.เผ่า ศรียานนท์ ร.ต.อ.เกษียร ศรุตตานนท์
	7 เม.ย. 92	พล ต.อ.อดุลย์ อดุลย์เดชจรัส
	19 พ.ค. 98	พ.อ.อุบ สรวัฒนไพฑูริย์
	1 ส.ย. 99	พลตรีประมาธ อติเรกสาร
	"	พลตรีหลวงชำนาญ ยุทธศิลป์
	"	พินโทประกอบ ประยูรโรคราช
	"	พินตำรวจตรีอุลิต ประทีปประยาชน
	"	พล.จ.ชาติชาย ชุณหะวัณ
	1 ส.ย. 93	พินโทปุ่น วงศ์วิเศษ
8. ธนาคารกสิกรไทย	28 ส.ย. 93	พินเอกถนอม กิตติขจร
9. ธนาคารแหลมทอง	31 ต.ค. 91	พลตรีสุภชาติ ณะระชัยดี พลตรีไชย ประทีปประเสน
	30 ก.ย. 92	พลโทมังกร พรหมโยธี
10. สหธนาคารจำกัด	31 ก.ค. 96	พลตรีถนอม กิตติขจร
	28 ม.ค. 97	พลจัตวาประเสริฐ รุจิรวงศ์
	"	พลจัตวากฤษ์ ปุณณกันต์
	"	พลอากาศจัตวาเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร
	"	พินตำรวจเอกกระเชียร ศรุตตานนท์
11. ธนาคารไทยทุน	-	

ชื่อธนาคาร	วันที่	ชื่อกรรมการ
12. ธนาคารเกษตรจำกัด	10 ต.ค. 93	พันตำรวจเอกสมัย อุทยานนท์
	6 ส.ค. 94	พันตำรวจโททอม สันทรวิมล
		พันตรีชาติชาย ปุณณะวิธ
13. ธนาคารศิรินคร	-	-

3. การดำเนินธุรกิจของนายทุนธนาคารพาณิชย์

3.1 ธุรกิจของตระกูลหวั่งหลี

ในขณะที่เศรษฐกิจการค้าของประเทศขยายตัวอย่างมากในระยะ 2491-2494 ธุรกิจตระกูลหวั่งหลีภายใต้การนำของนายตันฮิวตัน ซึ่งมีนโยบายบริหารงานในลักษณะธุรกิจ-ตระกูล การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเงินทุนและการบริหารงานแทบจะไม่มีเลย ธนาคารหวั่งหลียังคงรักษาทุนในการดำเนินงานเพียงแค่ 250,000 บาท และผู้บริหารงานที่สำคัญของตระกูลในระยะนี้คือ นายตันฮิวตัน "หวั่งหลี" ได้ตั้งบริษัทใหม่ขึ้นมาดำเนินงานในระยะนี้เพียง 2 บริษัทเท่านั้น ได้แก่ บริษัทไทยเรือโยงและลำเลียง ซึ่งตั้งเมื่อ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2491 และบริษัทล้นน้ำแข็งและห้องเย็น ตั้งเมื่อ 3 มีนาคม พ.ศ. 2492

บริษัทไทยเรือโยงและลำเลียง เป็นบริษัทในกลุ่มหวั่งหลีร่วมทุนกับนายทุนนอร์เวย์ ซึ่งเคยร่วมทุนกันมานานแล้วแต่อดีต โดยเป็นตัวแทนเดินเรือให้ในประเทศไทย บริษัทนี้ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจการเรือโยงลำเลียงสินค้าในแม่น้ำเจ้าพระยาก่อนที่จะนำสินค้าไปลงเรือใหญ่อีกทีหนึ่ง บริษัทที่เดินเรือใหญ่ก็คือ บริษัทแม่น้ำริเวอร์ โทเอช แห่งฮ่องกง (Manam River Towage & Lighter Co.Ltd. Hong Kong) ที่บริษัทหวั่งหลี เป็นตัวแทนอยู่ บริษัทนี้เป็นบริษัทเล็ก ๆ มีทุนจดทะเบียนเพียง 250,000 บาท ทุนชำระแล้ว 118,525 บาท เท่านั้น "หวั่งหลี" ถือหุ้น 70 % อีก 30 % เป็นของนายทุนชาวนอร์เวย์

รายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทไทยเรียวโยงและสาเลียงในการประชุมเมื่อ 15 ก.ค. 2492

มีดังนี้¹

ชื่อ	จำนวนหุ้น
1. นางทองพูล หวังหลี	438
2. นางคิม หวังหลี	438
3. นายสุวิทย์ หวังหลี	437
4. นางสาวประไพ หวังหลี	437
5. นายคีโอเรอ ลิขการ์ต กุลเลอส์ตีค	1
6. นายอาร์เนล ลีตอกลัทัก	1
7. นายชินกิง โรเตอ	1
8. นายวิกเกอร์ เฮนซี เจกร์	747
รวม	2,500

ปรากฏว่าบริษัทนี้ดำเนินธุรกิจขาดทุนมาตลอดจนต้องเลิกบริษัทไปใน พ.ศ. 2506

มีตัวเลขการขาดทุนดังนี้²

พ.ศ.	ตัวเลขขาดทุนทางการค้า
2493	-317,791.72
2494	-565,139.50
2495	-371,687.05
2496	-
2497	-147,921.57
2498	-215,859.45

¹ รวบรวมจากแฟ้มบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

² เรื่องเดียวกัน.

พ.ศ.	ตัวเลขขาดทุนทางการค้า
2499	-190,595.40
2500	- 36,205.33

ในลํานับบริษัทน้ำแข็งและห้องเย็น เป็นธุรกิจร่วมกันในหมู่เครือญาติ ดำเนินธุรกิจห้องเย็นและผลิตน้ำแข็ง มีทุนจดทะเบียน 2,500,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นบริษัทผลิตน้ำแข็งขนาดใหญ่ในระยะนั้น รายงานผู้ถือหุ้นเมื่อ 10 เมษายน 2492 ดังตั้ง¹

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. นายสุลินทร์ ล้ำซ่า	200
2. พระนิติการณประลัม	100
3. นางทองพูล หวังหลี	250
4. นายตั้งชีวิตตั้ง	100
5. นายเกษม ล้ำซ่า	100
6. นางสาวเล็ก ล้ำซ่า	100
7. นายปรียา วิภาสตัน	700
8. นายสุรพันธ์ ทิศาสบุตร	950
9. นายอารีย์ ตันติเวชกุล	50
รวม	2,500

หุ้น

บริษัทนี้มีนายสุลินทร์ ล้ำซ่า เป็นกรรมการผู้จัดการ บริษัทนี้ดำเนินงานค่อนข้าง

ได้ผลดี²

พ.ศ.	ตัวเลขกำไรทางการค้า
2492	283,501.69

¹ รวบรวมจากแฟ้มบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

² รวบรวมจากแฟ้มบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

พ.ศ.	ตัวเลขกำไรทางการค้า
2493	416,128.76
2494	122,770.21
2495	118,500.99
2496	171,022.03
2497	105,472.12

ภายใต้การเฟื่องฟูทางการค้าระหว่างปี 2491-2494 ปรากฏว่ามีพ่อค้านักธุรกิจใหม่ ๆ เข้าร่วมทุนทำการค้า เพื่อสร้างการลงทุนขนาดใหญ่ขึ้นมา และเข้าพึ่งพิงกับกลุ่มขุนนางผู้กุมอำนาจรัฐอยู่ขณะนั้น แต่ "หวังหลี่" ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจเก่าแก่ในไทยยังคงรักษาลักษณะการทำการค้าแบบเดิมของตนไว้ คือดำเนินธุรกิจตระกูลและลงทุนทางด้านการค้าพืชผลเป็นส่วนใหญ่ หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการค้าพืชผล ในระยะนี้นอกจากก่อตั้งบริษัทใหม่ 2 บริษัทดังที่กล่าวมาแล้ว บริษัทดั้งเดิมที่ดำเนินมาก่อนหน้านี้ก็ไม่ได้ขยายทุนในการดำเนินงานอื่นอีกเลย ลักษณะการค้าเงินธุรกิจที่ไม่เปลี่ยนแปลงทำให้ "หวังหลี่" ซึ่งมีอดีตที่เคยเป็นพ่อค้าที่ยิ่งใหญ่ค่อย ๆ หมดบทบาทลง เกิดกลุ่มใหม่ ๆ ขึ้นมาแทนที่

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวเลขนครของบัญชีในตวรรษที่หนึ่ง¹

สินทรัพย์ พ.ค.	ห้วงหนึ่ง	ห้วงหนึ่งปี	เออะอว	พพ	ไทยเรอโยง และล้าเสยง	ล้าหน้าแอึงและ ห่องเอน
2491	-	2,193,057	1,756,409	143,025	-	-
2492	19,384,811	2,702,480	479,787	143,025	-	3,326,850
2493	21,473,370	3,477,532	1,086,923	147,119	2,719,988	4,101,801
2494	25,710,865	7,903,329	896,966	-	2,815,328	4,952,639
2495	35,679,469	10,562,107	733,043	3,470,472	3,125,199	4,772,059
2496	33,264,626	4,364,678	786,177	669,674	-	4,502,348
2497	20,783,862	4,651,760	679,936	157,399	3,523,330	4,209,526
2498	15,494,520	6,085,923	673,434	145,821	3,657,701	-
2499	18,473,897	4,627,671	713,364	130,712	2,309,168	-
2500	18,054,858	4,651,696	339,951	1,839,197	2,345,373	-

¹ ราวบรวมแ่งบรชชั้ท กรมทอะเอนนการค้ท กระทรวงพาดลยอ้.

3.2 ธุรกิจของตระกูลสีข้าว

ตระกูลสีข้าวเคยดำเนินธุรกิจร่วมกับคณะราษฎรเมื่อคณะราษฎรหมดอำนาจลง วิสาหกิจทั้งที่เป็นของรัฐและของส่วนตัวเหล่านั้นก็หยุดชะงักลง หรือบางแห่งก็ยังคงดำเนินงานร่วมกับคณะราษฎรอยู่ เช่นบริษัทเกลือไทย แต่บริษัทนี้ก็ไม่ได้เติบโตมีอำนาจในการผูกขาด เช่นสมัยที่คณะราษฎรขึ้นครองอำนาจ อย่างไรก็ตาม "สีข้าว" ยังคงรักษาความสัมพันธ์ในการดำเนินธุรกิจกับคณะราษฎรอยู่แม้ว่าจะหมดอำนาจทางการเมืองลงแล้วก็ตาม โดยได้ร่วมตั้งบริษัทคลังสินค้าแม่น้ำเจ้าจกต์ ใน พ.ศ. 2491 และได้เชิญ พ.อ. ช่าง เขียวศักดิ์สงคราม เข้าเป็นกรรมการในบริษัทเมืองไทยประกันชีวิตที่ตั้งขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2495 นอกจากนี้ในธนาคารกสิกรไทยแหล่งการเงินที่สีข้าวของกลุ่มพลเอกจรรยา รัตนกุลเสรี เรืองฤทธิ์ ยังคงดำรงตำแหน่งในฐานะประธานของธนาคารตลอดมาในช่วงนี้

เมื่อกลุ่มรัฐประหาร ดิน-เผ่า, ลัทธิ ได้ล้มล้างรัฐและนโยบายแข่งขันกันแล้วหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งในรูปทางการสร้างรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และการให้ความคุ้มครองกับธุรกิจเอกชนทั่วไป "สีข้าว" ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจใหญ่กลุ่มหนึ่งในระยะนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องวิ่งเข้าขอความคุ้มครองจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง "สีข้าว" ได้เข้าขอความคุ้มครองจากกลุ่มลัทธิหรือกลุ่มสีเล่าเทเวศน์ โดยการเชิญพันเอกประภาส จารุเสถียรเข้าเป็นกรรมการในบริษัทคลังสินค้าแม่น้ำเจ้าจกต์ เมื่อ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2492¹ และเชิญพันเอกถนอม กิตติขจร เป็นกรรมการในธนาคารกสิกร เมื่อ 28 กันยายน พ.ศ. 2493² การร่วมมือกับกลุ่มสีเล่าเทเวศน์ของสีข้าวในระยะนี้มิใช่เพื่อความร่วมมือในการแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจดังเช่นเมื่อครั้งร่วมมือกับกลุ่มคณะราษฎร เนื่องจาก "สีข้าว" ไม่ได้เข้าร่วมในวิสาหกิจสำคัญของกลุ่มสีเล่าเทเวศน์ และในระยะนี้ทั้งพันเอกถนอมและพันเอกประภาส ก็ไม่ได้กุมกลไกของรัฐที่จะสามารถให้ผลประโยชน์ทางธุรกิจแก่ธุรกิจของสีข้าวได้

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการตั้งคณะกรรมการบริษัทคลังสินค้าแม่น้ำเจ้าจกต์ เมื่อ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2492.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการตั้งคณะกรรมการบริษัทธนาคารกสิกร เมื่อ 28 กันยายน พ.ศ. 2493.

ดังปรากฏว่าธนาคารกสิกรในระยะนี้ไม่มีการเพิ่มทุนในการดำเนินงานขึ้นอีกเลย ยังคงรักษาทุนจดทะเบียนไว้เท่าเดิม คือ 5,000,000 บาท ตลอดระยะ 10 ปี ในข้อนี้¹ การร่วมมือกับผู้ถือหุ้นในระยะเวลาของ "ลำซำ" จึงเปลี่ยนไปเพื่อขอความคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มไม่ให้ถูกคุกคามจนธุรกิจของกลุ่มเกิดความเสียหายมากกว่าเป็นไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ

ธุรกิจของลำซำในระยะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับระยะที่ร่วมมือกับคณะราษฎร ธุรกิจของกลุ่มขยายตัวได้น้อยกว่า มีบริษัทที่ตั้งขึ้นใหม่ในระยะนี้ประมาณ 6 บริษัทด้วยกัน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และเข้าร่วมดำเนินการกับกลุ่มอื่นมีดังนี้

รายชื่อบริษัทที่ตั้งขึ้นใหม่ของ "ลำซำ" ในระยะ พ.ศ. 2491-2500²

ชื่อบริษัท	วันที่	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ ร้อยละ
1. บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำ ประกันภัยจำกัด	11 กุมภาพันธ์ 2491	1,000,000	คลังสินค้าและ ประกันภัย	1 ลำซำ 42.75
	13 เมษายน 2494	2,000,000		2 คณะราษฎร 54.75
2. บริษัทอ่าวสยาม เดินเรือจำกัด	7 ตุลาคม 2491	3,000,000	เดินเรือ ขนส่ง สินค้า	1 ลำซำ 3.3 2 ยิบอินซอย 57.96 3 สรีเตนม 35
3. บริษัทเมืองไทย ประกันชีวิตจำกัด	20 พฤศจิกายน 2493	10,000,000	ประกันชีวิต ให้กู้ยืมเงิน	ลำซำ 94.85

1

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แห่งธนาคารกสิกรจำกัด

2

รวบรวมจากแห่งบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

ชื่อบริษัท	วันที่	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ ร้อยละ
4. บริษัทลำชาอิมพอร์ต จำกัด	16 พฤษภาคม 2494	500,000	ส่งสินค้าเข้าและ ส่งสินค้าออก	ลำชา 100
	12 พฤษภาคม 2497	750,000		
5. บริษัทล็อกซ์เลย์ เครื่องเขียนจำกัด	7 มิถุนายน 2496	1,000,000	บริษัทตัวแทนในประเทศ ไทย ขายเครื่อง ปรับอากาศและเครื่อง ทำความเย็นทุกชนิด	บริษัทในเครือของ บริษัทล็อกซ์เลย์ กรุงเทพฯจำกัด
6. บริษัทโรงแรมนคร ไทยจำกัด	5 กรกฎาคม 2497	100,000	ประกอบธุรกิจ โรงแรม	ลำชา 88

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทคลังสินค้าแม่น้ำประกันภัยจำกัด ในการประชุมก่อตั้งบริษัท

มีดังนี้ คือ¹

ชื่อ	จำนวนหุ้น
1. บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำจำกัด	2,500
2. ธนาคารมณฑล	1,000
3. ธนาคารกสิกรไทย	675
4. บริษัทไทยนิคมพาณิชย์จำกัด	1,000
5. หลวงพรหมโยธี	100
6. พ.อ.เป๋วง เขวังกัดสังคราม	100
7. พระยาบุรณศิริวงศ์	100
8. พระยาโฑวณิกมณเฑียร	25
9. นายฟุ้ง วรรณะสาร	100
10. พลเรือตรี พระสังกรานุกรกิจ ร.น.	300
11. นายสง่า วรรณดิษฐ์	300
12. นายเทียนเพ็ง วรรณสุต	200
13. นางทองพูล หวังหลี่	200
14. นายเอี้ยวสิ่ว แซ่โซ้ว	400
15. นายจุลินทร์ ล้าซ่า	1,500
16. นายอ้อนผา แซ่หลี่	1,500
17. นายธนิศ ลีวเฉลิมวงศ์	400
18. นายประชา บุญส่งวน	50
19. นางอนงค์ วงศ์ประเสริฐ	50
รวม	10,000

¹กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นในการประชุมตั้งบริษัท
คลังสินค้าแม่น้ำประกันภัยจำกัด เมื่อ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2491.

รายชื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทอ่าวสยามเดินเรือจำกัด เมื่อ 7 ตุลาคม 2491¹

1. นายอิบอินฮอย	1	หุ้น
2. นายบุญสิน อุตระกุล	1	"
3. นาย พ. แลมซึล	300	"
4. นาย ฮ. บิลเตอรัล	1	"
5. นายเอก วีลกุล	10	"
6. นายจุลินทร์ ล้ำขำ	100	"
7. นายแดง เรืองวิเศษ	100	"
8. นายยล สมนานนท์	1	"
9. นายฮอน ลาซิน	750	"
10. บริษัทอิบอินฮอย	1,727	"
รวม	3,000	"

รายชื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต เมื่อ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2494²

ชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น
1. บริษัทล้ำขำประกันภัยจำกัด	2,000
2. บริษัทลัมบัตล้ำขำจำกัด	2,890
3. นาย ฮี เอ็ม บิตตี้	5
4. บริษัทล็อกซ์เลย์ไรซ์ (กรุงเทพฯ) จำกัด	3,995
5. นายเพ็ญ สิมะเสถียร	10
6. นายบัญชา ล้ำขำ	100

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นในการประชุมก่อตั้งบริษัท อ่าวสยามเดินเรือจำกัด เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2491.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นในการประชุมก่อตั้งบริษัท เมืองไทยประกันชีวิต เมื่อ 27 กรกฎาคม 2494.

ชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น
7. นายหลี่ไต๋กั้ง	400
8. นายเกษม ล้ำซ่า	200
9. นายจุลินทร์ ล้ำซ่า	200
10. นายอุตุงปัก	100
11. พ.อ. ช่าง เข่งศักดิ์สงคราม	50
12. ร.อ. หม่อมทวีวงศ์ ถวัลย์ศักดิ์	50
รวม	10,000

รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินของบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต¹

พ.ศ.	ทุนจดทะเบียน	ทุนชำระแล้ว	สินทรัพย์
2494	10,000,000	2,500,000	3,375,727.14
2495	"	"	4,705,220.21
2496	"	"	7,303,041.15
2497	"	"	10,227,845.06
2498	"	"	13,148,314.37
2499	"	"	15,014,095.51
2500	"	"	18,805,965.54

"ล้ำซ่า" มีลักษณะการดำเนินงานธุรกิจที่เด่นกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในระยะนี้ คือ การร่วมมือในการดำเนินธุรกิจกับนายทุนยุโรปซึ่งมีมาแต่เดิมอยู่แล้วคือ กลุ่มล๊อคซ์เลย์ แห่งลอนดอน ในระยะนี้ได้ร่วมมือกับตระกูล วิตต์ มากขึ้น นอกจากจะขยายการลงทุนในบริษัทล๊อคซ์เลย์ (กรุงเทพ) โดยการเพิ่มทุนจดทะเบียนจากเดิมเพียง 100,000 บาท เป็น 2,000,000 บาท

¹ รวบรวมจากงบดุล ปีต่าง ๆ จากแฟ้มบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์.

ใน พ.ศ. 2498¹ แล้ว ตระกูลบิตตี้เจ้าของบริษัทล๊อคชเลย์ยังเข้าร่วมมือกับ "ล่ำซำ" ในการจัดตั้งบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต พ.ศ. 2493 และได้ขยายกิจการของบริษัทล๊อคชเลย์ (กรุงเทพ) ออกไปเป็นบริษัทล๊อคชเลย์เครื่องเขียน ใน พ.ศ. 2496 นอกจากนี้เมื่อบริษัทล่ำซำประสบภัยและคลังสินค้าซึ่งเป็นบริษัทตั้งเดิมของ "ล่ำซำ" ต้องประสบการขาดทุนอย่างหนักนับแต่ปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา แม้บริษัทนี้จะแก้ไขโดยการเพิ่มทุนหมุนเวียนขึ้นเป็นระยะแล้วก็ตาม คือ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495 เพิ่มทุนจาก 400,000 บาท เป็น 800,000 บาท และเมื่อ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2498 เพิ่มทุนขึ้นอีกเป็น 1,200,000 บาท โดยในครั้งนี้นายจุลินทร์ ล่ำซำ ในฐานะประธานของบริษัทได้กล่าวว่า "เนื่องจากบริษัททำการค้าขาดทุนไม่สามารรถจะดำเนินการต่อไปได้ ถ้าไม่มีการแก้ไขเหตุการณ์ค้า ก็จะทำให้กฏีตรลของบริษัที่ซึ่งตั้งมานานเสียชื่อเสียง ฉะนั้นเพื่อฐานะและเพื่อรักษากฏีตรลของบริษัที่ไว้ จึงเห็นสมควรเพิ่มทุนจาก 800,000 บาท เป็น 1,200,000 บาท..."² แต่ถึงอย่างไรก็ตามบริษัทก็ไม่สามารรถแก้ไขภาวะการขาดทุนลงได้ จนต้องเพิ่มทุนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2500 เป็น 3,200,000 บาท โดยครั้งนี้ได้เชิญ นายคอลลิส พูล บิตตี้ แห่งบริษัทล๊อคชเลย์ (ลอนดอน) เข้าร่วมบริหารเป็นกรรมการของบริษัทด้วย³

นอกจากจะร่วมมือกับนายทุนอังกฤษแล้วยังร่วมมือกับนายทุนชาติอื่น แต่ก็เป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ได้แก่ นายทุนสวีเดน ในบริษัทอ่าวสยามเดินเรือจำกัด เมื่อ พ.ศ. 2491 โดยมีกลุ่มอับอินฮอยเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ บริษัทนี้ดำเนินงานอยู่ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ก็ต้องปิดกิจการลงเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2493 เนื่องจากผลกระทบจากการเมืองในประเทศจีน ทำให้เกิดการแย่งชนในน่านน้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีมากขึ้นและการขนส่งทางเรือ

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมจดทะเบียนเพิ่มทุนบริษัทล๊อคชเลย์ (กรุงเทพ) เมื่อ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2498.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมบริษัทล่ำซำประกันภัยและคลังสินค้าจำกัด เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2498.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมของบริษัที่ล่ำซำประกันภัยและการตั้งคณะกรรมการของบริษัท เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2500.

ไปสิงคโปร์น้อยลง¹ "ล้าซ่า" ได้ร่วมกับนายทุนชาติเยอรมันตั้งบริษัท ล้าซ่าอิมพอร์ตจำกัด ทำการสั่งซื้อสินค้าเข้าและส่งออกใน พ.ศ. 2494 บริษัทนี้เป็นบริษัทตัวแทนสินค้า ประเทศเยอรมันเข้ามาจำหน่าย แต่ก็ต้องพบกับปัญหาทางการเงินเช่นเดียวกับบริษัทล้าซ่า ประกันภัยและคลังสินค้า ทำการค้าขาดทุนนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา โดยในปี ขาดทุนถึง 500,000 บาท จนกระทั่งเมื่อ 23 มกราคม พ.ศ. 2496 นายริชาร์ด นิสทวิช กรรมการบริหารชาวเยอรมันได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการและการดำเนินงาน หลังจากนั้น ต่อมาก็เป็นภายในตระกูลล้าซ่าเอง ซึ่งบริษัทก็ได้แก้สถานการณ์โดยการเพิ่มทุนจดทะเบียนใน พ.ศ. 2497 จาก 500,000 เป็น 750,000 บาท² แม้ว่าบริษัทล้าซ่าอิมพอร์ตจำกัด ที่ตั้งขึ้นใหม่ในระยะนี้โดยร่วมมือกับนายทุนเยอรมันจะไม่ประสบความสำเร็จในระยะนี้ แต่ บริษัทดั้งเดิมของ "ล้าซ่า" คือ บริษัททูตงปัก ที่ร่วมมือกับนายทุนเยอรมันเป็นตัวแทนสินค้า เครื่องเหล็กต่าง ๆ "ตราตา" เข้ามาจำหน่ายก็ประสบความสำเร็จมากใน พ.ศ. 2491 เพิ่มขึ้นจาก 100,000 บาท เป็น 1,000,000 บาท และใน พ.ศ. 2497 เพิ่มทุนขึ้นอีกเป็น 4,000,000 บาท เนื่องจากกิจการขยายตัวออกไปมาก โดยบริษัทได้ขยายสาขาออกไปยัง ชาติใหญ่ เชียงใหม่ และนครราชสีมา³

จากการดำเนินธุรกิจที่ไม่เพียงแต่ร่วมมือกับนายทุนชาวต่างชาติในไทย การร่วมกลุ่มกัน ใหม่เครือญาติ และพวกนายทุนขุนนางที่อาศัยอำนาจในระบบราชการ การสร้างผลประโยชน์ ให้กลุ่มตนเอง การร่วมมือกับนายทุนยุโรปเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ล้าซ่ากับกลุ่มนายทุนยุโรป ซึ่งจะทวีบทบาทมากขึ้นในระยะต่อมาเมื่อประเทศไทยใช้แผนพัฒนา เศรษฐกิจและเปิดทางให้นายทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ถึงแม้ว่าในระยะนี้ การร่วมมือของล้าซ่ากับชาวยุโรปจะไม่ได้ผลสัก ในบางบริษัทต้องประสบกับภาวะขาดทุน แต่ก็ สามารถสร้างความสัมพันธ์ได้เหนียวแน่นกับ กลุ่มลือทซ์เลย์ (ลอนดอน) ดังที่กล่าวไว้แล้ว .

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมของบริษัทอ่าวสยาม เดินเรือจำกัด เมื่อ 11 กรกฎาคม 2493.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานจากแฟ้มบริษัทล้าซ่าอิมพอร์ตจำกัด.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แฟ้มบริษัททูตงปัก.

ในระบอบนี้ "ล่าช้า" ได้สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่งของไทย คือ กลุ่มทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์ ตัวแทนของกลุ่มทรัพย์สินในการสร้างและสานต่อความสัมพันธ์ ได้แก่ ร้อยเอกหม่อมทวิวงศ์ ถวัลย์ศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เฉลิมลาภ ทวิวงศ์) ซึ่งดำรงตำแหน่งราชเลขาธิการในระบอบนั้น ท่านผู้นี้ได้เข้าดำรงตำแหน่งกรรมการและเข้าถือหุ้นในบริษัทของ "ล่าช้า" 2 บริษัท คือ เข้าเป็นกรรมการในธนาคารกสิกร เมื่อ 13 มีนาคม 2493 ซึ่งก็ได้ดำรงตำแหน่งอยู่ไม่นานก็ขอลาออกในปีเดียวกัน เมื่อ 28 กันยายน พ.ศ. 2493¹ ร้อยเอกหม่อมทวิวงศ์ ถวัลย์ศักดิ์ ยังได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานกรรมการในบริษัทเมืองไทย ประกันชีวิต ซึ่งตั้งใน พ.ศ. 2493 โดยเข้าถือหุ้นจำนวนเล็กน้อยเพียง 50 หุ้นจากหุ้นทั้งหมด 1,000 หุ้น บริษัทนี้นับว่าเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จ มีจำนวนสินทรัพย์เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปีแรก ใน พ.ศ. 2494 มีสินทรัพย์ 3 ล้านบาทบาท แต่เมื่อถึงปี พ.ศ. 2500 สินทรัพย์ของบริษัทเพิ่มขึ้นถึง 18 ล้านบาทบาท² ดังที่แสดงตารางให้เห็นในเบื้องต้นแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทรัพย์สินและ "ล่าช้า" ได้กระชับมากขึ้นเมื่อ นายเกษม ล่าช้า ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในบริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ทรัพย์สินถือหุ้นใหญ่ เมื่อ 22 กันยายน พ.ศ. 2499 บริษัทนี้นับว่าเป็นบริษัทของคนไทยที่ใหญ่ที่สุด เป็นบริษัทผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายเดียวในประเทศไทยในระบอบนี้ มีทุนจดทะเบียนถึง 120,000,000 บาท³

ความสัมพันธ์ของ "ล่าช้า" กับกลุ่มทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ก็เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของ "ล่าช้า" ที่ผิดอนายทุนต่างชาติ คือ เป็นข่วงเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดในความร่วมมือกันดำเนินธุรกิจอย่างมากในระยะต่อมา การเข้าสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มทรัพย์สินของ "ล่าช้า" ในระบอบนี้อาจเกิดจากการไม่สามารถเข้าร่วมแสวงหาผลประโยชน์กับกลุ่มขุนนางในระบอบนี้ได้ เหมือนดังเช่นที่เคยร่วมกับคณะราษฎร "ล่าช้า" จึงต้อง

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แฟ้มธนาคารกสิกรไทย.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แฟ้มบริษัทเมืองไทยประกันชีวิต.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แฟ้มบริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด บริษัทปูนซีเมนต์ไทยเป็นของสำนักงานทรัพย์สินที่ตั้งมาตั้งแต่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2456 โดยมีนายทุนต่างชาติเข้าร่วมถือหุ้นและบริหารด้วย.

กลับเข้าไปฟังบาร์มิกกลุ่มเจ้านายเหมือนสมัยที่เคยฟังสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ในสมัยที่ท่าป่าไม้และขอเข้าโรงสีเจ้านายท่าการสืขาว

กล่าวโดยสรุป ธุรกิจของ "ลำซา" ในระยะนี้ไม่ได้ประสบความสำเร็จจนเหมือนยุคก่อนหน้านี้ ธุรกิจใหม่ที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และร่วมทุนกับรายอื่นอีก 6 บริษัท บริษัทที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดก็คือ บริษัทเมืองไทยประกันชีวิต บริษัทอื่น ๆ ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก บางบริษัทต้องขาดทุน ได้แก่ บริษัทอ่าวสยามเดินเรือจำกัด บริษัทลำซาอิมพอร์ตจำกัด ส่วนบริษัทที่ดำเนินงานมาก่อนหน้านี้ 9 บริษัท ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทยจำกัด บริษัทลำซาประกันภัยและคลังสินค้าจำกัด หยาตฟ้าภัตราคารหรือห้อยเทียนเหลา ป่าไม้ลำซาหรือป่าไม้รัชัญผล บริษัทวุดงปัก บริษัทลือกชเล้ย (กรุงเทพฯ) บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำ และบริษัทสัมปตีส่าซา บริษัทเหล่านี้โดยส่วนรวมก็ไม่ได้ขยายตัวเท่าที่ควร บริษัทที่ขยายตัวมีเพียง 2 บริษัท คือ บริษัทวุดงปัก และบริษัทลือกชเล้ย (กรุงเทพฯ) เท่านั้น บริษัทป่าไม้ลำซาก็เลิกธุรกิจการท่าป่าไม้ มาดำเนินธุรกิจการส่งสินค้าออกโดยเพิ่มทุนจาก 210,000 บาทมาเป็น 2,100,000 บาท ในพ.ศ. 2493 บริษัทลำซาประกันภัยและคลังสินค้า บริษัทคลังสินค้าแม่น้ำ ก็ต้องประสบภาวะการขาดทุนอย่างหนักในระยะนี้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ธุรกิจจะไม่สู้ประสบความสำเร็จมากนักในระยะนี้ "ลำซา" ก็สามารถประคับประคองธุรกิจให้ดำเนินสืบต่อมา และได้สร้างกลุ่มร่วมลงทุนไว้อีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนายทุนยุโรป และกลุ่มทรัพย์สินพระมหากษัตริย์

3.3 ธุรกิจของตระกูล โสภณพนิช

ในระยะนี้ "โสภณพนิช" ซึ่งมีนายชิน โสภณพนิช เป็นผู้ดำเนินธุรกิจแต่ผู้เดียวของตระกูล ได้ขยายตัวออกไปมาก และได้วางรากฐานให้มีความเข้มแข็งทั้งทางการเงินและการค้า ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถส่วนตัวของนายชินแล้ว ยังเนื่องจากสามารถเข้าร่วมมือแล่งหาผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจกับกลุ่มดิน-เผ่า และสามารถเข้าร่วมมืออย่างกว้างขวางดำเนินธุรกิจกับพ่อค้าจีนในไทยและพ่อค้าจีนโพ้นทะเลทั้งที่ความสามารถในเชิงธุรกิจและมีความ -

1
กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมเพิ่มทุนบริษัทป่าไม้รัชัญผล เมื่อ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2493.

เข้มแข็งในธุรกิจที่ตนดำเนินอยู่ ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ธุรกิจของ "โลกลดทอน" ขยายตัวอย่างกว้างขวางถึงราว 20 บริษัท ในระยะนี้และแต่ละบริษัทโดยส่วนรวมก็ประสบความสำเร็จถึงแม้มีบางบริษัทต้องลดเงินทุนลงบ้าง ก็เป็นเพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น บริษัทกรุงเทพฯสุวรรณพาณิชย์ เมื่อผลกำไรลดน้อยลงก็เคลื่อนย้ายเงินทุนเข้าดำเนินในกิจการอย่างอื่นแทน อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่ลงทุนยังดำเนินงานทางด้านการค้าเป็นหลัก ซึ่งก็มีบริษัทการเงิน ประกันภัย และคลังสินค้า ตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทางด้านอุตสาหกรรม ในระยะนี้เป็นเพียงการลงทุนในอุตสาหกรรมย่อย ๆ ได้แก่ โรงน้ำแข็ง โรงไม้ และโรงงานผลิตน้ำอัดลม และยังเป็นความร่วมมือกับชาวสินโหน้ทะเลทั้งหมด ไม่ได้ร่วมมือกับนายทุนยุโรปเหมือน "ล่าช้า"

ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างเผ่า-ดิน และนายชิน โลกลดทอน เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ. 2495 ซึ่งเป็นระยะที่ความขัดแย้งทางการเมืองของนายทหาร 2 กลุ่มกำลังขึ้นสูง ต่างฝ่ายต่างเร่งสร้างฐานทางเศรษฐกิจของตนหลังจากปี พ.ศ. 2495 แล้ว บรรดานายทหารที่กำลังมีอิทธิพลทางการเมือง ต่างเข้าไปเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจและบริษัทกึ่งราชการอย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่ตนจะทำได้ โดยที่มิได้ยึดถือระเบียบแบบแผนใด ๆ อีกเลย¹ นอกจากนี้ยังเข้าคุ้มครองและใช้อิทธิพลต่าง ๆ ในการค้าจนเหล่าพ่อค้าที่เข้าร่วมดำเนินธุรกิจกับฝ่ายตน และแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันกับบรรดาพ่อค้าเหล่านั้น

นายชิน โลกลดทอน เมื่อร่วมมือดำเนินธุรกิจกับกลุ่มดิน-เผ่า ได้มีบทบาทที่สำคัญในการสร้างฐานทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มดังกล่าว จนเป็นจุดที่สร้างความขัดแย้งทางอ้อมระหว่างนายชินกับกลุ่มลัทธิ และเมื่อกลุ่มดิน-เผ่าหมดอำนาจลงต้องลี้ภัยไปต่างประเทศ นายชินเองก็ต้องลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ฮ่องกงด้วย ธุรกิจของนายชินที่กลุ่มดิน-เผ่าได้เข้าค้าจน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพจำกัด มี พ.อ.ศิริ สิริโยธิน พ.ต.ต.พันศักดิ์ วิเศษศักดิ์ พันเอกประมาณ อติเรกสาร เข้าเป็นกรรมการเมื่อ พ.ศ. 2495, บริษัทเอเชียเทรดดิ้ง มี พ.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ เป็นกรรมการเมื่อ พ.ศ. 2495, บริษัทโรงน้ำแข็งโลกเหนือ มี พ.ต.ต.พันศักดิ์ วิเศษศักดิ์ เป็นกรรมการเมื่อ พ.ศ. 2495, บริษัทวิโรจน์ประกันภัย มี

¹ สังคิต พิริยะรังสรรค์, เรื่องเดียวกัน; หน้า 174.

พ.ต.ต.พิมพ์ศักดิ์ วิเศษศักดิ์ เป็นกรรมการใน พ.ศ. 2495, บริษัทภาพยนตร์กรุงเทพ จำกัด มี
พ.ต.ต.พิมพ์ศักดิ์ วิเศษศักดิ์ เป็นกรรมการใน พ.ศ. 2497, บริษัทกรุงเทพสุวรรณหาดิพย์
มี พ.ต.ต.พิมพ์ศักดิ์ วิเศษศักดิ์ เป็นกรรมการใน พ.ศ. 2498¹ ซึ่งบริษัททั้งหมดที่ได้กล่าว
มาข้างต้นนี้ บริษัทที่นำเงินไปลงทุนให้เงินอย่างชัดเจนในการใช้สิทธิจากภาษีที่กรมกลไกของรัฐ
เข้าร่วมกันแล้ววงผลประโยชน์ในธุรกิจ คือ บริษัทธนาคารกรุงเทพ ดังจะกล่าวต่อไป

ธนาคารกรุงเทพจำกัด นายชิน โสภณพณิช ได้เข้ามีบทบาทในธนาคารกรุงเทพ
นับแต่แรกตั้งใน พ.ศ. 2487 โดยได้เข้าเป็นกรรมการชุดแรก และต่อมาได้ดำรงตำแหน่ง
คอมปะโตรี่ของธนาคารแทนนายชงู๋ แจ็กวอย ซึ่งเป็นคอมปะโตรี่คนแรกของธนาคาร จากตำแหน่ง
คอมปะโตรี่ของธนาคารนี้เองทำให้นายชิน สามารถรู้จักกับนักธุรกิจในวงกว้าง เนื่องจาก
ลักษณะงานมีความจำเป็นต้องติดต่อกับลูกค้ามาก แต่อย่างไรก็ดี ตำแหน่งกรรมการผู้จัดการของ
ธนาคารนี้ยังเป็นของหลวงรอบรัฐกิจ สีสานุย์ มาจนกระทั่งเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2495
นายชิน ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการธนาคารกรุงเทพแทนหลวงรอบรัฐกิจ
ล่าเหตุสืบเนื่องจากการเก็งกำไรทางการค้าผิดพลาด ดังกล่าวไว้ว่า²

"...นับตั้งแต่ปลายปี 2494 ธนาคารได้เกิดปัญหาขาดแคลนเงินหมุนเวียน
ขึ้นและปัญหาได้เข้าสู่อาการที่รุนแรงยิ่งในช่วงต้นปี 2495

ล่าเหตุของปัญหาสำคัญ เรื่องนี้สืบเนื่องมาจากการอำนวยการอันวุ่นวายของสินเชื่อผิดประเภท
โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือทางด้านสินเชื่อที่ดิน ซึ่งถึงแม้หลักทรัพย์ค้ำประกันจะ
คุ้มค่า แต่การซื้อขายที่ดินในยุคนั้นยังขาดความคล่องตัวอยู่มาก เงินทองจึงจมอยู่
เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องหรือขาดแคลนเงินหมุนเวียนขึ้น
ในที่สุดผู้ถือหุ้นได้ร่วมกันพิจารณาและประเมินสถานการณ์แล้วมีความเห็นว่า
ทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาคือที่สุด ก็คือการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารชุดใหม่ ดังปรากฏ
ว่านายชิน โสภณพณิช ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่สืบแทนต่อมา"

¹ สืบจากรายชื่อกรรมการจากแฟ้มจดทะเบียนบริษัทต่าง ๆ กรมทะเบียนการค้า,
กระทรวงพาณิชย์.

² ธนาคารกรุงเทพจำกัด, "ก่อนจะถึง...วันนี้ ธนาคารกรุงเทพจำกัด", หนังสือ
อนุสรณ์ในโอกาสเปิดอาคารสำนักงานใหญ่ ธนาคารกรุงเทพจำกัด 16 กุมภาพันธ์ 2524,
หน้า 45.

หลังจากนายชิน ได้รับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการแล้ว ได้ทำการเพิ่มทุนจดทะเบียน
ครั้งแรกจาก 4 ล้านบาท เป็น 20 ล้านบาท เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2495 และได้
เริ่มสัมพันธ์กับกลุ่มเศรษฐกิจการเมือง โดยการดึงเอา พ.ต.ต.ศิริ สิริโยธิน, พ.ต.ต.
พันศักดิ์ วิเศษศักดิ์ พ.อ.ประมาณ อติเรกลำร และนายต้นใจ เล็งหรือนายสยสิน รักตันติเกียรติ¹
พ่อค่านักการ เงินที่สำคัญคนหนึ่งในระยะนั้น และตั้งกรรมการผู้ถือหุ้นของธนาคาร ผู้ถือหุ้น
เขียนชื่อ 3 นาย คือ 1. พ.ต.ต.ศิริ สิริโยธิน 2. นายต้นใจ เล็ง 3. นายชิน โสภณพนิช²
นอกจากนี้ ยังได้ซื้อเชิฐหมายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ซึ่งเป็นเจ้าของสำนักงานมฤทิจ อันเป็น
สำนักงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและการบัญชี และนายบุญอยู่ โรจนเล่ห์ยร ผู้ซึ่งได้ก่อตั้ง
สำนักงานบัญชีกิจการเดินอาชีพตรวจบัญชีอิสระ อยู่แล้วในขณะนั้นให้เข้ามาร่วมงานครั้งนี้อีกผู้หนึ่ง
ด้วย³ ซึ่งบุคคลทั้ง 2 นับว่ามีคุณสมบัติอันต่อการวางรากฐานในการจัดระบบงานและเข้า
สัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองในระยะต่อมา

ในวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 ธนาคารได้เพิ่มทุนครั้งที่ 2 จาก 20 ล้าน
บาท เป็น 50 ล้านบาท ในการเพิ่มทุนครั้งนี้กระทรวงเศรษฐกิจได้เข้าร่วมเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่
นายชิน โสภณพนิช ได้กล่าวถึงการเข้าร่วมทุนกับรัฐในครั้งนี้ไว้ว่า⁴

"...ก็พอดี คุณवरการ เวลานั้นท่านเป็นรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์ ตอนนั้น
เขาเรียกกระทรวงเศรษฐกิจ เขาตั้งใจจะตั้งแบงก์ เพราะจอมพลลฤษดิ์
ตั้งแบงก์ทหารขึ้นมา กระทรวงพาณิชย์ก็จะตั้งแบงก์บ้าง ก็เรียกผมไปปรึกษา
ซึ่งคุณवरการก็รู้สึกมักคุ้นกันกับผม ท่านบอกว่า เออ คุณชินลื้อก็รู้เรื่องแบงก์
อือกระทรวงพาณิชย์จะตั้งแบงก์ แล้วให้ลื้อเป็นผู้จัดการใหญ่ ลื้อเอาไหม
ผมก็บอกว่าตั้งแบงก์ไม่ใช่่ง่ายนะ เวลานี้แบงก์กรุงเทพก็ต้องการเงินทุน
เรามาร่วมกันดีกว่า ท่านก็ว่า เอ้ มันดีเหมือนกัน แต่ว่ารัฐบาลต้องถือหุ้น

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อกรรมการของธนาคารกรุงเทพจำกัด
6 พฤษภาคม 2495.

² เรื่องเดียวกัน, รายชื่อกรรมการของธนาคารกรุงเทพจำกัด 23 กรกฎาคม 2495.

³ ธนาคารกรุงเทพจำกัด, เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

⁴ เรื่องเดียวกัน, คำสัมภาษณ์ นายชิน โสภณพนิช เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2523.

60 เพอร์เซ็นต์นะ ผมก็บอกว่าเอา เราก็คิดว่าไม่เป็นไรถึงจะเสียสิทธิ
ของเรา แต่ขอให้แบงค์เจริญสูงเปลี่ยนเงินทุน 50 ล้านบาท ให้
กระทรวงพาณิชย์เขาถือ 30 ล้านบาท เป็น 60 เพอร์เซ็นต์ ตอนหลัง
ก็ค่อย ๆ ซื่อเขามา เพราะรัฐบาลอยากจะขายกึ่ง..."

จากการเปิดโอกาสให้รัฐเข้ามาถือหุ้นถึง 60 เพอร์เซ็นต์ ทำให้ฐานะของธนาคาร
เปลี่ยนไปจากธุรกิจที่เป็นของเอกชนกลายเป็นวิสาหกิจของรัฐ ทำให้ผู้ถือหุ้นอยู่เดิมบางกลุ่ม
คัดค้านไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่ากิจการของแบงค์ในขณะนั้นก็เจริญดีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้อง
เข้าร่วมกับรัฐบาล ในการประชุมผู้ถือหุ้นวิสาหกิจครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2496
ตัวแทนสำคัญของรัฐที่เข้าประชุมครั้งนี้ คือ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ และ พท. ต.ศิริ สิริโยธิน
โดยเจ้าพระยารามราชนพ ประธานในที่ประชุมได้กล่าวถึงประโยชน์ในการร่วมมือกับรัฐบาลว่า¹

"...ฐานะของธนาคารที่รัฐบาลถือหุ้นย่อมมีสิทธิดีกว่าธนาคารซึ่งไม่มีรัฐบาล
ถือหุ้น เพราะองค์การมาฝากเงินได้ เวลาที่เราไม่มีเงินขององค์การใด ๆ
มาฝากเลย นอกจากนี้ กระทรวงเศรษฐกิจมีความประสงค์ที่จะให้เกิดความ
มั่นคงในทางเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น ในการส่งสินค้าออก อาทิ เช่น ข้าว
ธนาคารเป็นผู้ค้าประกันการชำระเงิน บางธนาคารทำเรื่องยุ่งยากเกิดขึ้น
เราจึงต้องการใช้ธนาคารที่เราควบคุมอยู่โดยใกล้ชิด นี้ย่อมเป็นประโยชน์
ด้วยกันทุกฝ่าย"

สำหรับนายชิน โสภคผลพิชัย ในฐานะกรรมการผู้จัดการของบริษัทได้กล่าวถึง
ผลประโยชน์ที่ธนาคารจะได้รับจากการร่วมมือกับกลุ่มเผ่า-ฉิน ว่า²

"...ธนาคารของเราเวลานี้ถึงจะเพิ่มทุน 20 ล้านบาท งานธรรมดา
เราก็ทำได้ดีด้วย แต่ที่จะไปกู้ธนาคารต่างประเทศนั้นไม่สามารรถทำได้
เช่นในระยะนี้ อ.จ.ส. ก็มาเปิดเครดิตกับเราเป็นเงินถึง 1 ล้าน 5
แสนเหรียญฮ่องกง และนอกจากนั้นทาง ร.ส.พ. ก็จะมาขอเปิดกับเรา
อีกเป็นจำนวนหลายแสนเหรียญอเมริกันและหลายหมื่นปอนด์สเตอร์ลิงก็

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมวิสาหกิจ ครั้งที่ 5
ธนาคารกรุงเทพจำกัด เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2496.

² เรื่องเดียวกัน.

ซึ่งธนาคารไทยเรายังไม่สามารถจะทำได้ ขอให้ดูว่า งบดุลย์ของเรา
 ในงวดที่จะถึงนี้ว่า เราได้ทำงานไปก้าวหน้าเพียงใด ถ้าเราจะสู้กับธนาคาร
 ต่างประเทศเราจะต้องมีทุนมาก ธนาคารฮ่องกง ธนาคารชาร์เตอร์ด
 ธนาคารเมอร์แคนไทล์ฯ พวกนี้ถ้าจะคิดเป็นเงินไทยแล้วเขามีทุนหลาย
 ร้อยล้านบาท หากว่าเราอยากจะให้ธนาคารไทยของเราสู้ได้แล้ว จะต้อง
 มีเงินทุนมาก และมีรัฐบาลมาร่วมด้วย ผมอยากที่จะเห็นความสำเร็จของ
 ธนาคารไทยซึ่งมั่นคงและมีชื่อเสียงสู้กับธนาคารต่างประเทศได้ จึงเห็น
 ล้มคว่ำที่จะได้ร่วมทุนและร่วมมือกับกระทรวงเศรษฐกิจ"

ในที่สุดธนาคารก็ได้เพิ่มทุน โดยมี พล.ต.ศิริ สิริโยธิน เป็นประธานกรรมการ
 และมี พันเอกวรทวาร บัญญา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจเข้าเป็นกรรมการ และ
 ต่อมาเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2497 มีหลวงถวิลเศรษฐพาดิย์ยกการ เข้าเป็นกรรมการ
 แทน พันเอกวรทวาร บัญญา และในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2498 พลอากาศตรีเฉลิมเกียรติ
 วัฒนางกูร ได้เข้าเป็นกรรมการธนาคารกรุงเทพอีกคนหนึ่ง¹

ในระยะที่นายชิน โสภคตพิชัย เข้าบริหารงานในธนาคารกรุงเทพตั้งแต่ พ.ศ. 2495
 นายชินได้นำธนาคารเข้าพัวพันกับกลุ่มผู้คุมอำนาจรัฐมากกว่าระยะที่ผ่านมาทั้งหมด และจากการ
 ร่วมมือและการใช้อิทธิพลต่าง ๆ กับกลุ่มดังกล่าวทำให้ธนาคารกรุงเทพภายใต้การดำเนินงาน
 ของนายชิน มีความเข้มแข็งยิ่งกว่าธนาคารอื่น ๆ ในระยะนั้น จากการใช้จ่ายเงินทุนของรัฐเข้า
 อุดหนุนทั้งในรูปการเข้าถือหุ้น การฝากเงิน และใช้เครดิตกับธนาคาร ซึ่งถือว่าเป็นผลประโยชน์
 ร่วมกันด้านหนึ่ง ธนาคารกรุงเทพในระยะนี้ได้กลายเป็นฐานทางการเงินที่สำคัญให้กลุ่มเผ่า-ดิน
 อีกด้านหนึ่งก็สร้างผลประโยชน์ให้กับนายชินเองในธนาคารกรุงเทพ²

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อคณะกรรมการของธนาคารกรุงเทพ
 สำกิด. ก่อนหน้านี้ธนาคารกรุงเทพ มี เจ้าพระยารามราฆพ เป็นประธานธนาคารมาตั้งแต่
 พ.ศ. 2487 ถึง พ.ศ. 2496 และมีนายควง อภัยวงศ์ เป็นกรรมการมาตั้งแต่ พ.ศ.
 2488-2496.

² ธนาคารกรุงเทพ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 196.

ความเข้มแข็งของธนาคารกรุงเทพและการมองการไกลทางการค้าของนายชิน
ซึ่งก่อนหน้านี้เคยทำการค้าอยู่ในฮ่องกง ฮ่องกง และซีเรีย ทำให้คิดบุกเบิกทางด้านสาขา
ต่างประเทศ โดยเปิดสาขาต่างประเทศแห่งแรกที่ฮ่องกง เมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2497
และเปิดแห่งที่สองที่โตเกียว เมื่อ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2498 ซึ่งการก้าวสู่ต่างประเทศนี้
นับว่าเป็นการเริ่มต้น ก่อนวงการธนาคารพาณิชย์ในบ้านเราถึงราว 2 ทศวรรษ เพราะ
วงการธนาคารพาณิชย์ในบ้านเราเพิ่งจะเริ่มงานทางด้านนี้เมื่อประมาณปี 2520 ที่ผ่านมานี้เอง¹

เกี่ยวกับความคิดริเริ่มในการก้าวสู่ธนาคารต่างประเทศ ธนาคารกรุงเทพได้กล่าว
ถึงประวัติธนาคารของตนไว้ว่า²

"กลยุทธ์และความคิดในการก้าวออกสู่โพ้นทะเลเพื่อเป็นธนาคารระหว่าง
ประเทศดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากการที่นายชิน โสภณพนิช กรรมการผู้จัดการใหญ่
ของธนาคารสามารถอ่านสถานการณ์ในขณะนั้น ตลอดจนคาดหมายถึงแนวโน้มใน
อนาคตได้อย่างซึ่งกระจ่างยิ่ง กล่าวคือ ผลจากสงครามโลกครั้งที่สอง ได้ทำ
ให้อิทธิพลของชาวยุโรปที่เคยเกาะกุมเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทางการค้า
เฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน การส่งออกและนำเข้า ในย่านนี้ต้องเสื่อมถอยลง
ผู้ที่เข้ามาสืบบทบาทแทนที่ นอกจากจะได้แก่สหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ในฐานะผู้ชนะ
สงครามอันทำให้สามารถขยายอิทธิพลได้ดีแล้ว ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ กลุ่ม
ชาวสินโพ้นทะเลไม่ว่าจะในฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย รวมทั้งในประเทศไทย
ของเราเองด้วย ชาวสินโพ้นทะเลเหล่านี้ได้เล็งเห็นโอกาสที่เกิดจากความ
ขาดแคลนและความจำเป็นที่จะต้องบูรณะประเทศ สิ่งเหล่านี้เองได้นำไปสู่การ
ขยายตัวทางการผลิตและการค้าอย่างขนานใหญ่ในระยะต่อมา..."

เมื่อชาวสินโพ้นทะเลเข้ามาสืบบทบาทต่อการขยายตัวทางการผลิตและการค้า
เครดิตกับธนาคารที่ใช่ก็จะเป็นในหมู่ชาวสินโพ้นทะเลด้วยกัน และต้องการธนาคารที่สามารถ
รองรับความเชื่อมโยงทางการค้ากับต่างประเทศด้วย ธนาคารกรุงเทพจึงได้เปิดสาขาฮ่องกง
ขึ้นเป็นอันแรก เนื่องจากมีการค้าที่ติดต่อกับฮ่องกงอยู่มากในขณะนั้น และในระยะนี้นายชิน
เองก็ทำการค้าที่เข้าสัมพันธ์กับพ่อค้าในวงการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งพ่อค้าชาวสิน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

ที่ทำการค้าอยู่ในฮ่องกงและหมาเกี้ยวด้วย ลำขาฮ่องกงจึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ การค้าของตนและกลุ่มพ่อค้าที่ตนสัมพันธ์อยู่

การเข้าสัมพันธ์กับกลุ่มจีน-เผ่า นอกจากทำให้ฐานะทางการเงินของธนาคาร กรุงเทพระเข้มแข็งแล้ว ยังมีส่วนทำให้การขยายลำขาของธนาคารเป็นไปอย่างราบรื่นโดยเฉพาะ การขยายลำขาที่โตเกียวก็น่าจะสำคัญต่อทางการเมืองของ พต.ศิริ สิริโยธิน เป็นผู้ดำเนินการเจรจาให้ สิบเนื่องมาจากภายหลังญี่ปุ่นประสบกับความพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้วก็ต้องใช้จ่ายเงินทองในการฟื้นฟูบูรณะประเทศเป็นการใหญ่ นอกจากนี้แล้วยังปรากฏ ว่าญี่ปุ่นยังได้ประสบกับปัญหาการขาดแคลนอาหารต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ข้าว อย่างรุนแรงยิ่ง เป็นเหตุให้ต้องพึ่งพาอาศัยประเทศไทยเป็นอย่างมาก ในการเจรจา ติดต่อทางการค้าที่มี พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นผู้เจรจาทำสัญญาการค้า ดังนั้น จึงได้เสนอเปิด ลำขาของธนาคารกรุงเทพระขึ้นที่นั่น โดยให้เหตุผลว่า การที่เราจะช่วยเหลือทางด้านอาหาร กับญี่ปุ่นนั้น ถ้าหากเราไม่มีลำขาธนาคารของเราดำเนินการแล้ว การที่เราจะส่งเสริมความสัมพันธ์ในทางการค้าก็ไม่ถนัด ธนาคารกรุงเทพระลำขาโตเกียวเติบโตขึ้นในระยะเวลารวดเร็ว สิบเนื่องจากญี่ปุ่นไม่เพียงแต่จะเป็นตลาดการค้าที่สำคัญในภูมิภาคแถบนี้เท่านั้น หากยังเป็น ประเทศคู่ค้ารายใหญ่ของไทยเราอีกด้วย โดยเฉพาะเรื่องการค้าข้าวนั้น ปรากฏว่าปริมาณ letter of credit เรื่องข้าวได้กระทำผ่านลำขาโตเกียวเป็นจำนวนมาก¹ และในระยะนี้ เอง คือใน พ.ศ. 2498 ที่ลำขาโตเกียวตั้งขึ้นก็เปิดให้มีการค้าข้าวโดยบริษัท และตัวแทนชิน โลกฉะพธิ์ ก็ได้เริ่มเข้าควบคุมธุรกิจข้าวโดยเข้าสัมพันธ์กับพ่อค้ารายใหญ่ ๆ ไว้ นอกจากนี้ ธนาคารกรุงเทพระเป็นธนาคารเดียวในระยะนั้นที่มีลำขาต่างประเทศ การเข้าควบคุมธุรกิจ ข้าวของนายชินจึงเป็นไปด้วยความสะดวกซึ่งจะกล่าวในตอนหลัง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ชี้ให้เห็นถึงการใช้อิทธิพลในการใช้อำนาจของรัฐเข้าค้าจุน กลุ่มผลประโยชน์ของตน ทำให้การค้าดำเนินไปด้วยดีและมีความเข้มแข็งทางการเงิน เนื่องจาก ใช้จ่ายเงินของรัฐเข้าอุดหนุน และใน พ.ศ. 2498 นี้เอง เมื่อธนาคารกรุงเทพระสามารถสร้าง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

ความมั่นคงให้กับตนเองแล้ว ทางกระทรวงเศรษฐกิจก็ได้ย้ายหุ้นคืนให้แก่กลุ่มบริหาร
ธนาคารกรุงเทพ 15 ล้าน เท่ากับกระทรวงเศรษฐกิจถือหุ้นอยู่ร้อยละ 30¹

ธุรกิจด้านอื่นของโกลด์ฟิลด์

นอกจากมีธนาคารกรุงเทพเป็นแหล่งเงินทุนขนาดใหญ่ของโกลด์ฟิลด์แล้ว ยังมี
ธุรกิจทางการเงินการค้าและอุตสาหกรรมย่อย ที่นายชินเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยอีกหลายบริษัท
โดยมีบริษัทเดิมที่เคยดำเนินงานอยู่ 4 บริษัท ได้แก่ บริษัทเซียมเองล้าง, บริษัทมหกิจก่อสร้าง
บริษัทกรุงเทพสุวรรณหาดิพย์ และบริษัทเอเชียพาดิพย์ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นบริษัทเอเชีย
ประกันสรรพภัยจำกัด ใน พ.ศ. 2495 บริษัทเหล่านี้มีส่วนใหญ่ตั้งขึ้นระยะสงครามโลกและ
สิ้นสงครามโลกใหม่ ๆ ดังนั้น จึงสร้างผลกำไรให้ในระยะนั้นมาก ที่สำคัญ คือ บริษัทกรุงเทพ
สุวรรณหาดิพย์ และบริษัทเอเชียพาดิพย์ เมื่อภาวะเศรษฐกิจบ้านเมืองเข้าสู่ภาวะปกติ การ
ค้าเก็งกำไรทองคำลดน้อยและความขาดแคลนในสินค้าอุปโภคบริโภคลดน้อยลง บริษัทเหล่านี้
ก็ลดทุนในการดำเนินงานลงด้วย ซึ่งเดิมบริษัทกรุงเทพสุวรรณหาดิพย์มีทุนจดทะเบียน 4
ล้านบาท ก็ลดลงเป็นระยะเหลือครึ่งหนึ่งใน พ.ศ. 2491 และบริษัทเอเชียพาดิพย์จำกัด
เดิมดำเนินการ 10 ล้านบาท ก็ลดลงเหลือเพียง 2,500,000 บาท ใน พ.ศ. 2491
เหมือนกัน บางบริษัทก็มีการเปลี่ยนการดำเนินงาน ได้แก่ บริษัทเอเชียพาดิพย์ เดิมมีวัตถุประสงค์
ประสงค์ทางด้านการส่งสินค้าเข้าออกและการค้าเป็นหลักก็เปลี่ยนมาดำเนินงานทางด้าน
ประกันภัยและทำการเพิ่มทุนเป็น 5 ล้านบาท

รายละเอียดทางด้านทุนจดทะเบียนและผู้ถือหุ้นรายใหญ่ครั้งล่าสุดท้ายของบริษัทเหล่านี้
มีดังนี้²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ.

รายชื่อบริษัท	วันที่	ทุนจดทะเบียน	ผู้ถือหุ้นใหญ่	ร้อยละ
✓ 1. เข็มเองล้ง	15 เม.ย. 94	150,000	โลภทพพิช	7
	19 เม.ย. 99	1,000,000	เตสิอันต์	73.50
2. มหกิจก่อสร้าง	3 ก.ย. 93	500,000	โลภทพพิช	36.65
	29 ก.ย. 94	1,000,000	เกียรติเฟื่องฟู	19.70
	1 ส.ค. 96	2,000,000		
3. กรุงเทพฯสุวรรณพาณิชย์	28 ก.พ. 91	2,000,000	โลภทพพิช	35
	1 ส.ย. 93	1,000,000	นายขวัญ แซ่ฉิว	48.21
	1 พ.ค. 98	2,500,000	วิเศษศักดิ์	10
4. เอเชียพาณิชย์	22 พ.ค. 91	2,500,000		
	1 ก.ย. 95	5,000,000		

ส่วนบริษัทใหม่ ๆ ที่ลงทุนในระยะนี้ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าคงลงทุนทางด้านการค้า และการเงินเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินงานของบริษัทเหล่านี้ นอกจากอาศัยการค้าค้าจากผู้ปก ปกครองแล้ว ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ การเข้าร่วมมือกับพ่อค้าจีนโพ้นทะเล อย่างกว้างขวาง และพ่อค้าเหล่านี้ล้วนเป็นผู้มั่งรุกรกิจการค้าที่สำคัญ ได้แก่ การร่วมมือกับนาย วิชัย ช่อสวัสดิ์ติกุล และนายเสริม คู่อรุณ ในบริษัทช่วยชวนซึ่งทั้ง 2 คน ล้วนแต่เป็นพ่อค้าอย่าง รายใหญ่มีร้านค้าของตัวเองในสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศเมืองท่าอย่างที่สำคัญ โดยกลุ่ม ช่อสวัสดิ์ติกุล มีบริษัทชื่อ น้าหลี ส่วนกลุ่มคู่อรุณ มีบริษัทชื่อ อ่วยฮะ¹ ร่วมมือกับนายณรงค์ ลัฐฤทธิลพาณิชย์* นักธุรกิจการเงินการประกันภัยที่สำคัญ ตั้งบริษัท วิธสินประกันภัย บริษัท บางกอกภัตราคาร และเข้าร่วมดำเนินงานในบริษัทกรุงเทพฯประกันภัย ร่วมมือกับนาย

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัทช่วยชวนจำกัด เมื่อ วันที่ 1 ม.ค. 2491.

* นายณรงค์ ลัฐฤทธิลพาณิชย์ เป็นบุคคลหนึ่งซึ่งก่อตั้งธนาคารเกษตร ในปี พ.ศ. 2493.

วัลลภ ธารวณิชกุล นักธุรกิจการเงินชาวฮ่องกง และนายเกษียร ลูพรรณานนท์ เจ้าของ
 ร้านทองเป่งเองเฮลิตรามงกฏ ดำเนินธุรกิจการเงิน โปยก๊วน และทองคำ ในบริษัทเอเชียทรัสต์
 ร่วมมือกับนายเบ้ เชาะง้ำ หรือนายลักษณะบุญ ฮั้วฉวนหนั เจ้าของธุรกิจเหมืองที่ล้ำค่า ตั้งบริษัท
 ภาพยนตร์กรุงเทพ และบริษัทค่าน้ำแข็งสะพานเหล็ก ร่วมมือกับนายกำธร วิสุทธริมล หรือ นาย
 ก๊วย ชิตชิว เจ้าของบริษัทวิสุทธริมล ผู้ส่งรถยนต์และเครื่องจักรที่สำคัญรุ่นแรก ๆ ของไทย
 เข้ามาจำหน่ายรวมทั้งกิจการค้าต่าง ๆ อยู่มาก ตั้งบริษัทเอเชียประกันสรรพภัย นอกจากนี้
 ร่วมมือกับชาวจีนในไทยแล้ว ยังร่วมมือกับชาวจีนในสิงคโปร์ ฮ่องกง และหมาเก๊า ตั้งบริษัท
 กรีนลัปอตแห่งประเทศไทยขึ้น โดยนายชิน โสภณพณิช เป็นชาวจีนที่ถือสัญชาติไทยแต่เพียง
 ผู้เดียวเมื่อก่อตั้งครั้งแรก ทักษะที่ เป็นนายหน้าให้กับบริษัท ยังลงเงินเวลาเมทท์แห่งหมาเก๊า
 เข้ามาลงทุนอีกทีหนึ่ง

นักธุรกิจที่นายชิน โสภณพณิช ร่วมมือด้วยนับว่าเป็นนักธุรกิจที่สำคัญในระบายนั้น
 ในที่นี้จะขอลำถึงประวัติความเป็นมาของนายเบ้ เชาะง้ำ หรือนายลักษณะบุญ ฮั้วฉวนหนั
 เพียงคนเดียวเพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงความเข้มแข็งของบรรดาพ่อค้าที่นายชินร่วมมือด้วย
 ถึงแม้ว่าปัจจุบัน "ฮั้วฉวนหนั" จะไม่มีบทบาทในธุรกิจมากนัก แต่ในระยะที่กล่าวถึงนี้ เป็นผู้
 ควบคุมธุรกิจเหมืองที่ล้ำค่าและกิจการค่าน้ำแข็งซึ่งถือว่าเป็นธุรกิจที่สำคัญของชาวจีนอย่างหนึ่ง
 ในระบายนั้น

นายเชาะง้ำ แซ่เบ้¹ เป็นคนหมู่บ้านเซ่งฮั้ง อำเภอแต้เอี้ย ได้เดินทางเข้ามา
 ในประเทศไทยพร้อมกับญาติพี่น้องในหมู่บ้านเดียวกัน โดยเข้าทำงานเป็นเสมียนอยู่กับญาติ
 พี่น้องที่เดินทางเข้ามาเมืองไทยก่อนหน้านี้ เมื่อสะสมเงินทองได้ก้อนหนึ่งก็เดินทางกลับไป
 ประเทศจีนอีกครั้งเพื่อเปิดกิจการค้าในอำเภอแต้เอี้ย และเมื่อสัปดาห์ครบคร่าวในเมืองจีน
 เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงเดินทางมาแสวงโชคอีกเป็นครั้งที่สองในเมืองไทย ซึ่งการค้าขายของไทย
 ในระบายนั้นก็ยังไม่เจริญรุ่งเรืองกำลังรอการพัฒนา และด้วยสลายตาอันแหลมคมของนาย
 เชาะง้ำ หยั่งรู้สถานการณ์ทางการค้าดี ซึ่งได้รับการล่อนส่งมาจากบิดาและพี่ชายในสมัย

1

"馬雪岩先生," 華僑受勳錄: 僑團名錄暨 僑賢介紹
 漢光文物服務社彙編 . (1967). "ชีวประวัติ นายเบ้ เชาะง้ำ "

ที่ยังเยาว์วัย จึงเริ่มวางแผนทำการค้าในไทย โดยได้รับการสนับสนุนจากญาติพี่น้องในตำบล
 เดียวกันในประเทศไทย คอยชี้แนะและร่วมทุนตั้งร้านค้าของเก่าอยู่ในวังนครเกษม ปรากฏว่า
 กิจการนี้ได้ผลกำไรเป็นอย่างดี ประกอบกับการมูมานะอดทนกะเหม็ดกะแหม่ ในเวลาไม่กี่ปี
 ก็ร่วมทุนกับคนอื่นสร้างโรงรถบ้วนฮั่วล้งที่ถนนแปลงนาม ต่อมาได้สร้างโรงน้ำแข็งที่สะพานเหล็ก
 หน้าวังบูรพา และเมื่อฐานะการเงินมั่นคงจึงได้ร่วมทุนกับคนอื่นอีกสร้างโรงภาพยนตร์ศรีเยาวราช
 และศรีราชวงศ์ โดยครั้งแรกให้ผู้อื่นเช่าฉายภาพยนตร์ กิจการภาพยนตร์สมัยนั้นไม่ค่อยรุ่งเรือง
 จวบจนกระทั่งเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา บุตรชายชื่อ นายเทียนเอก แซ่เบ๊ เรียนจบ
 กลับมาจากต่างประเทศจึงได้รับโรงภาพยนตร์สองโรงนี้มาดำเนินเอง โดยฉายภาพยนตร์
 ของบริษัทเมโทรโกรนิเมเยอร์ และบริษัททะเลเวนต์เซ็นจูรี่ฟ็อกซ์ เป็นโรงภาพยนตร์ที่ทำรายได้
 มากที่สุดในสมัยนั้น หลังสงครามโลกสงบแล้วได้ก่อตั้งร้านค้าทองบ้วนฮั่วล้ง, บริษัทไม้ขีดไฟ
 กรุงเทพฯ และได้สร้างโรงภาพยนตร์กรุงเทพฯ ตั้งอยู่ริมคลองผดุงกรุงเกษม ซึ่งการค้าทั้งหมด
 เจริญรุ่งเรืองและใหญ่โต

ศูนย์วิทยพัชรากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัททั้งหมดที่ "โล่ทองพิชัย" เข้าดำเนินในระบะ 2491-2500¹

รายชื่อบริษัท	ตั้งเมื่อ	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สำคัญครั้งสุดท้าย	ร้อยละ
1. บริษัทฮั่วชวนจำกัด	1 ม.ค. 91	4,000,000	1. ทำการค้ายางพารา ข้าวและพืชผลพื้นเมือง	1. โล่ทองพิชัย	2.5
				2. ชอไฮต์ติกุล	30
				3. เสริม คู่อรุณ	27
2. บริษัทฮั่วเล็งจันจำกัด (วัฒนสินพาณิชย์จำกัด)	2 ม.ค. 91 19 ก.ค. 93	1,000,000 500,000	1. ทำการส่งสินค้าเข้า และส่งออก	1. โล่ทองพิชัย	2.5
				2. ชอไฮต์ติกุล	36
3. บริษัทเอเซียจำกัด	7 เม.ย. 92 1 ก.พ. 96	300,000 5,000,000	1. ทำการส่งสินค้าเข้า และส่งออก 2. ค่าเครื่องเหล็กและ โลหะต่าง ๆ	1. โล่ทองพิชัย	
				2. วิมลธ ธารวณิชกุล	
4. บริษัทเอเซียประกันภัยจำกัด	3 ก.ย. 92	1,000,000	1. ทำการประกันภัยและ ธุรกิจอื่น ๆ อันเกี่ยว เนื่องกับการประกันภัย	1. โล่ทองพิชัย	40
				2. กัารร วิสุทธิผล	20

¹รวบรวมข้อมูลจากแฟ้มบริษัทต่าง ๆ ของ กรมทะเบียนการค้า, กระทรวงพาณิชย์.

รายชื่อบริษัท	ตั้งเมื่อ	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สำคัญครั้งสุดท้าย	ร้อยละ
5. บริษัทเอเซียทราสต์จำกัด	1 ก.ย. 93	10,000,000	1. ทำการแพทย์ก๊วน 2. ทำการค้ำเงินตรา ต่างประเทศ 3. ให้อภัยเงิน	1. โสภณพณิช 2. ธาพรวณิชกุล 3. สุพรรณานนท์	35.4 5 7
6. บริษัทวิโรสินประกันภัยจำกัด	23 ธ.ค. 93	2,000,000	1. ทำการประกันภัยและ ธุรกิจอื่น ๆ อันเกี่ยว เนื่องกับการประกันภัย	1. โสภณพณิช 2. สุทธิกุลพานิชย์	10.75
7. บริษัทอาเซียคอสติค จำกัด	12 ก.ค. 94	1,000,000	1. ทำการค้ำเครื่องเขียน เครื่องกีฬาทุกประเภท 2. ทำการค้ำเครื่องใช้ ต่าง ๆ ทางการศึกษา	1. โสภณพณิช 2. เกิ่งฮุ้น แซ่แต้ 3. เอี้ยวยู แซ่จวน	35 18 45
8. บริษัทลุ่มล่วลดีประกันชีวิตจำกัด (บริษัทกรุงสยามประกัน ชีวิต)	23 มี.ค. 94	10,000,000	1. ดำเนินธุรกิจประกันชีวิต	1. โสภณพณิช 2. ปิยน้า แซ่ตั้ง 3. บุนปอ แซ่ฮวน	10 35 10

รายชื่อบริษัท	ตั้งเมื่อ	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สำคัญครั้งสุดท้าย	ร้อยละ
9. บริษัทโลกเหนือจำกัด	29 เม.ย. 95	5,000,000	1. ทำการโรงน้ำแข็ง เพื่อผลิตน้ำแข็งออก จำหน่าย	1. โสภณพิช 2. ชูเกียรติ แซ่เอ็ง	17
10. บริษัทวิวัฒน์โสภณพิชจำกัด	30 พ.ย. 95	10,000,000	1. เข้าถือหุ้นในบริษัท อื่น ๆ ในเครือข่าย ของกลุ่มโสภณพิช	1. โสภณพิช 2. นางสุน บัวเดือน	67.5 14.4
11. บริษัทกรีนลูปอด (ประเทศไทย) จำกัด	20 ธ.ย. 96 2 ก.ค. 97	8,000,000 12,000,000	1. ผลิตน้ำอัดลมออก	1. โสภณพิช 2. บริษัทอังกฤษอินเวสเมนต์ จำกัด	2.5 40
12. บริษัทภาพยนตร์ กรุงเทพฯ จำกัด	29 ต.ค. 97	8,000,000	1. ดำเนินธุรกิจโรงหนัง และภาพยนตร์	1. โสภณพิช 2. อัครานนท์	6.25 80
13. บริษัทสะพานเหล็กจำกัด	5 มี.ค. 97	220,000	1. ทำการโรงน้ำแข็ง เพื่อผลิตน้ำแข็งออก จำหน่าย	1. โสภณพิช 2. อัครานนท์ 3. กำแพง แอ้ว	3.4 43.63 37.68

รายชื่อบริษัท	ตั้งเมื่อ	ทุนจดทะเบียน	ลักษณะธุรกิจ	ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สำคัญครั้งสุดท้าย	ร้อยละ
14. บริษัทศรีกรุงธนบุรีจำกัด	30 ส.ค. 97	4,000,000	1. ทำโรงงเลื่อยไม้และ ดำเนินธุรกิจค้าไม้	1. โสภณพนิช 2. นิพนธ์ เสียมสกุล 3. เสียงคุณ แซ่แต้ 4. บัณฑิต แซ่ฮัน	2.5 23.5 13.7 16.25
15. บริษัทอันฟองเหลาไมฮองจำกัด	18 ส.ค. 98 22 ก.พ. 99	2,400,000 4,000,000	1. ทำการซื้อขายข้าวสาร ข้าวเปลือกทุกชนิด	1. โสภณพนิช 2. วิโรจน์ ภูธนกิจ 3. บุญส่ง ยนตรรักษ์	
16. บริษัทไทยตรงจำกัด	18 ส.ค. 98	400,000	1. ทำการซื้อขายข้าวสาร ข้าวเปลือกทุกชนิด 2. เป็นบริษัทในเครือ ของอันฟองเหลา	1. อันฟองเหลาไมฮองจำกัด	
17. บริษัทบางกอกภัตราคารจำกัด	17 ส.ค. 99	2,000,000	1. ดำเนินธุรกิจภัตราคาร	1. โสภณพนิช 2. บัณฑิต แซ่ฮัน 3. ฮักนั๊ แซ่ลิ้ม	35 15.17 15.17

รายชื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทอ่าวช่วนจำกัด เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2491 ทุนจดทะเบียน
4,000,000 บาท¹

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. บริษัทท่าหลี่ (นายฉินฮิว แซ่โฮ่ว) สิงคโปร์	1,000
2. นางเยยกเอง แซ่เล่า	300
3. นายเสยะเซ็ง แซ่เหียบ	100
4. นายไต่กั้ง แซ่ลี	100
5. นายโจวเฮียง แซ่โฮ่ว	200
6. นายเซียงแช่ แซ่เฮียง	200
7. นายเจ๊กฉัน แซ่ลี	100
8. นายฮิน โสภณพนิช	100
9. บริษัทเองอินฮัน (นายฉินฮิน แซ่เหียบ)	50
10. นายเฮียวฮ้อ แซ่ก้วย	50
11. นายโฮตุห แซ่ฮุ่ย	50
12. ด.ช. รุชมพต ธีระบุญสัมบูรณ์	25
13. นายมู่เฮา แซ่ตั้ง	25
14. นายโคฉิน แซ่เซียว	100
15. นายเจ๊กลิ่ง แซ่โอ้ว	200
16. นายเลี้ยวเหียบ แซ่อู	200
17. นายเซยะ แซ่ฟัว	30
18. นายกิมย้ง แซ่ลิ้ม	50
19. นายอ้วงเปยะ แซ่ฉิง	60
20. นายฮิวล้ง แซ่ฮึง	25

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นในการประชุมก่อตั้งบริษัท
อ่าวช่วน เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2491.

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
21. นายเสี่ยก แซ่ตั้ง	20
22. นางเอี่ยมหง แซ่เล่า	50
23. นายเสี่ยกฮิว แซ่ลี	50
24. นายฮ่วนฮวย แซ่ก้วย	25
25. นายฮวยฮวย แซ่ฉิว	10
26. บริษัทฮวยฮะ (นายเซียวเพ็ง แซ่ตู่) สิงคโปร์	880
รวม	4,000 หุ้น

รายชื่อผู้ถือหุ้นเอเชียทราสต์ 29 มีนาคม พ.ศ. 2495 ทุนจดทะเบียน 10,000,000 บาท¹

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น
1. บริษัทฮองเฮงเฮียงฮองเฮงฮั้น (นายหู่หัง แซ่ตั้ง)*	420
2. นายอู่เฮ้ง แซ่ตั้ง**	450
3. นางลลิตทิพย์ ธารวณิชกุล	300
4. ด.ช. พิณกร ธารวณิชกุล	100
5. บริษัททอริไทยจำกัด	100
6. นายประเสริฐ สิริภักดิ์	650
7. นายประเสริฐ โททวณิช	50
8. เด็กชายปาณ โสภณพิชัย	450
9. เด็กชายโชนิต โสภณพิชัย	450

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัทเอเชียทราสต์จำกัด เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2495.

* หรือนาย โรบิน แซ่ตั้ง.

** หรือนาย ปาตรี โสภณพิชัย.

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น	
10. เด็กชายชัย โสภณพิชญ์	450	
11. เด็กชายเชิดชู โสภณพิชญ์	450	
12. เด็กหญิงชดช้อย โสภณพิชญ์	450	
13. นายเกลียว สุพรรณานนท์	340	
14. นางเสอจันทร์ สุพรรณานนท์	90	
15. นายชิน โสภณพิชญ์	210	
16. นางบุญศรี โสภณพิชญ์	210	
17. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	5	
18. นายเช็งจี้ แซ่เอ็ง	200	
19. นายยั้งจี้ แซ่เอ็ง	260	
20. นางสุคนธ์ สุพรรณานนท์	240	
21. บริษัทฮั่วเซียงโก้วจำกัด	340	
22. บริษัทสินเขินจำกัด	25	
รวม	6,240	หุ้น จากผู้ถือหุ้น
		ทั้งหมด 10,000 หุ้น

ศูนย์วิทยทรัพย์จักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริษัทเอเชียทรีสตี จำกัด¹

พ.ศ.	ทุนจดทะเบียน	สินทรัพย์	กำไรขาดทุน	รายได้	รายได้จากปรัวรรตเงินตรา
2492	10,000,000	8,496,010.41	282,905.46	-	-
2493	"	8,798,832.57	399,625.60	1,103,585.54	-
2494	"	23,221,001.25	470,868.62	1,782,846.90	1,703,753.37
2495	"	31,987,966.43	725,752.14	3,239,668.09	2,692,630.42
2496	"	40,309,081.92	1,608,582.45	3,508,020.14	2,715,055.88
2497	"	30,202,807.14	2,641,249.96	4,792,130.83	4,182,948.36
2498	"	29,582,860.62	918,366.63	3,422,327.12	2,755,051.99
2499	"	52,727,969.59	349,892.12	2,539,297.74	2,099,541.71
2500	"	62,556,340.09	464,232.23	2,379,410.82	1,870,501.53

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายละเอียดเกี่ยวกับงบดุลปีต่าง ๆ ของบริษัทเอเชียทรีสตี จำกัด.

รายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัทภาพยนตร์กรุงเทพเมื่อ 29 ตุลาคม 2497 ทุนจดทะเบียน
8,000,000 บาท¹

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น
1. นายลักษณะบุญ ฮั้วนวนนท์	1,300
2. นายเทียนเอก ฮั้วนวนนท์	1,000
3. นายอดุลย์ ฮั้วนวนนท์	300
4. นายพิพัฒน์ ฮั้วนวนนท์	1,000
5. นายชูศักดิ์ ฮั้วนวนนท์	1,000
6. นายอภัย ฮั้วนวนนท์	300
7. ต.ช. อมร ฮั้วนวนนท์	300
8. ต.ช. อธิก ฮั้วนวนนท์	300
9. ต.ช. อนนท์ ฮั้วนวนนท์	300
10. ต.ช. บุญ ฮั้วนวนนท์	300
11. ต.ช. ล้วน ฮั้วนวนนท์	300
12. บริษัทวิวัฒน์โกลด์สเฟียลจำกัด	450
13. นายชิน โกลด์สเฟียล	50
14. หลวงสุนาวินวิวัฒน์	100
15. พระยาเพชรปาณี	10
16. นางลำวเนียงน้อย รักตะประจิต	390
17. นายจิตต์ พงษ์ไพโรจน์	100
18. นายสัน พงษ์ไพโรจน์	100
19. นายจินดา พงษ์ไพโรจน์	100
20. นายสิน พงษ์ไพโรจน์	100
21. นายโหวตง แต้ตั้ง	100
22. นายพันตำรวจตรีหัมศักดิ์ วิเศษศักดิ์	100
รวม	8,000 หุ้น

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัทภาพยนตร์กรุงเทพ
จำกัด วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2497.

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ตั้งแต่ 10 หุ้นขึ้นไป บริษัทกรีนลปอด (ประเทศไทย) จำกัด 3 มิถุนายน พ.ศ. 2496 ทุนจดทะเบียน 8,000,000 บาท¹

รายชื่อ	สัญชาติ	จำนวนหุ้น
1. นายเหลียงยวนฮอง	ปอร์ตุเกศ	50
2. นายเหลียงเฮา	จีน	40
3. นายกรือกยี่หมั่น	ปอร์ตุเกศ	40
4. นายเหลียงคาหลั่น	จีน	20
5. นายโล่ฮงกวัน	อังกฤษ	30
6. นายโอเซียงฮง	ปอร์ตุเกศ	20
7. นายชิ่งบ็อกหลั่น	จีน	15
8. นายวองหมั่น	ปอร์ตุเกศ	15
9. นายละแตนเลย์โ	จีน	15
10. นายวองหมั่น	ปอร์ตุเกศ	15
11. นายเหลียงเคาคือ	ปอร์ตุเกศ	12
12. นายโฮทิม	ปอร์ตุเกศ	10
13. นายโฮฮิน	ปอร์ตุเกศ	10
14. นายลีฮักโป	ปอร์ตุเกศ	10
15. นายเหลียงชีกไหว	ปอร์ตุเกศ	10
16. นายโอรูโย	อังกฤษ	10
17. นายฟ้งเยียดง	ปอร์ตุเกศ	10
18. นายวูเสียะฮิ	ปอร์ตุเกศ	10
19. นายวูยี่ซัน	ปอร์ตุเกศ	10
20. นายเสียบันลอย	จีน	10
21. นายซูเซียงโ	อังกฤษ	12

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัทกรีนลปอด (ประเทศไทย) จำกัด วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2496.

รายชื่อ	สัญชาติ	จำนวนหุ้น
22. นายชิน โสภณพนิช	ไทย	20
23. บริษัทอั้งจิงอินเวลเม้นท์จำกัด	ปอร์ตุเกศ	322
	รวมหุ้น	716 หุ้นจาก 800 หุ้น
	จากผู้ถือหุ้นทั้งหมด	68 ราย

ในจำนวน 17 บริษัทที่นายชิน โสภณพนิช มีส่วนเข้าร่วมดำเนินการนี้ บริษัทที่มีบทบาทมากที่สุดในระยะนี้คือ บริษัทเอเซียทรีสต์จำกัด* ซึ่งการดำเนินงานธุรกิจที่อาศัยการคุ้มครองจากผู้ปกครอง คือพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ. 2495 ซึ่งเป็นระยะที่ทางกลุ่มเผ่า-ผินขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจเข้าผูกพันกับ "โสภณพนิช" ธุรกิจที่บริษัทนี้ดำเนินการที่สำคัญคือ โภยก๊วนและการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังปรากฏในตารางในเบื้องต้นให้เห็นถึงรายได้ของบริษัท ส่วนสำคัญมากจากการแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่งเกิดจากการดำเนินงานธุรกิจโภยก๊วนส่งเงินของชาวสินกับไปยังประเทศจีนนั่นเอง การเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งบริษัทนี้ใน พ.ศ. 2492 สืบเนื่องมาจากนับตั้งแต่ระยะสิ้นสุดสงครามโลก พ.ศ. 2489 ถึง พ.ศ. 2491 ได้มีการส่งเงินกลับประเทศจีนกันมากเฉลี่ยว่ามี การส่งเงินจากกรุงเทพฯ ไปยังประเทศจีนประมาณ 25-30 ล้านบาทต่อเดือน เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของตนที่ประสบกับภัยพิบัติจากสงครามและเนื่องจากมีการหลั่งไหลของชาวสินเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมากการส่งเงินกลับไปในระยะนี้จึงมีมากตามขึ้นมา¹ และหลังจากชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในประเทศจีนแล้ว ในพ.ศ. 2492 เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าสู่ภาวะปกติก็มีการส่งเงินกลับไปบูรณะประเทศและช่วยเหลือครอบครัวของตนตามเดิม ประมาณ 2 ล้านบาทต่อเดือน² การส่งเงินเข้าไปในประเทศจีนระยะนี้จะส่งผ่านธนาคารของสินคอมมิวนิสต์ในฮ่องกง ในส่วนของรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ก็มีนโยบายต่อชาวสินโพ้นทะเลให้มีส่วนร่วมในการบูรณะประเทศขึ้นมาใหม่³ ทางรัฐบาลไทยเองก็สนใจต่อการส่งเงินกลับไปยังบ้านเมืองเดิมของชาวสินจากบรรดาร้านโภยก๊วนต่าง ๆ ที่ในขณะนั้น ร้านโภยก๊วนจะต้องมีใบอนุญาตในการรับ

¹William Skinner., Ibid., p. 362.

²Ibid.

³Ibid., p. 363.

*ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนเป็นธนาคารเอเชียทรีสต์ เมื่อ พ.ศ. 2508.

แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม นับแต่ปี 2496 ไปแล้วบรรดาร้าน
 โปยกิวต่าง ๆ ที่รวมตัวกันเป็นสมาคมโปยกิวได้ส่งเงินผ่านบริษัทเอเชียเทรดดิ้งเพื่อส่งต่อไปยัง
 ธนาคารของสันคอมมิวนิสต์ที่อยู่ในฮ่องกงอีกทีหนึ่ง¹

ดังนั้น บทบาทของเอเชียเทรดดิ้งจึงเป็นไปทางด้านกำกับการส่งโปยกิวกลับยังประเทศจีน
 มากในขณะนี้ เมื่อแรกตั้งบริษัทเอเชียเทรดดิ้ง การส่งเงินกลับประเทศจีนได้อาศัยผ่านธนาคาร
 ฮ่องกงแอนดซ์เวทพาณิชยจำกัด ซึ่งมีสาขาอยู่ทั้งในฮ่องกงและชัวเถา โดยในรายชื่อผู้ถือหุ้น
 ก่อตั้งบริษัทเอเชียเทรดดิ้ง นายชิน โสภณพิชัย ได้เข้าเป็นตัวแทนถือหุ้นในนามของธนาคาร
 ดังกล่าวเป็นจำนวน 100 หุ้น รวมทั้งถือหุ้นในนามบริษัทต่าง ๆ อีก ได้แก่บริษัทเอเชียพาณิชย์
 จำกัด บริษัทกรุงเทพสุวรรณพาณิชย์จำกัด บุตรชายคนโต คือนายฮึง หรือโรบิน ได้ถือหุ้นใน
 นามบริษัทเองเองสี่อันเองเอียงจำกัดอีกด้วย รวม"โสภณพิชัย" ถือหุ้นเมื่อครั้งก่อตั้งบริษัทถึง
 4,150 หุ้นจากหุ้นทั้งหมด 10,000 หุ้น² ทั้งนี้ได้ร่วมมือกับพ่อค้าจีนคนอื่น ได้แก่ นายเป็กกี
 แซ่ฉิม นายเฮ้งตง แซ่ฉิม นายฮ่งเอียง แซ่เอ็ง และนายเพ็ง แซ่เสียว³ ต่อมาใน พ.ศ.
 2495 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการถือหุ้นของบริษัทและคณะกรรมการโดยมีพลตำรวจเอกเผ่า
 ศรียานนท์ ได้เข้าเป็นกรรมการของบริษัท เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 และ
 นายวัลลภ ธาราวณิชกุลได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในบริษัทนี้ด้วย นับแต่ระยะนี้เป็นต้นมาโดยเข้า
 เป็นผู้ถือหุ้น 5% และมีนายเกษียร สุพรรณานนท์ นักธุรกิจค้าทองที่สำคัญเจ้าของร้านทองเองเองหลี่
 ตรามงงฎเข้าถือหุ้น 7% ในบริษัทนี้

¹Ibid., p. 364.

²กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นในการประชุมจัดตั้งบริษัท
 ของบริษัทเอเชียเทรดดิ้งจำกัด เมื่อ 25 สิงหาคม 2492.

³เรื่องเดียวกัน.

บริษัทเอเชียทรีดีได้กลายเป็นแหล่งทางการเงินและการค้าทองคำที่สำคัญของเผ่า
นอกเหนือจากธนาคารกรุงเทพแล้ว ดังนั้น ความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจของบริษัทเอเชีย
ทรีดีมีส่วนทำให้ผู้ถือหุ้นรายสำคัญคือ นายชิน โสภณพณิชและนายเกษียร สุพรรณานนท์ต้อง
สละสิทธิ์ทางการเมืองเมื่อเผ่า-นิคมหมดอำนาจลง

ความขัดแย้งของเผ่าและลัษฏดี ที่มีผลกระทบต่อ "โสภณพณิช"

นายชิน โสภณพณิชได้อาศัยอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มเผ่า-นิคมในการใช้อิทธิ
คำคุณธุรกิจของตนให้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะนี้ ขณะเดียวกันก็เข้าร่วมมือในการสร้าง
ฐานทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มเผ่า-นิคมเป็นพลังต่อรองกับกลุ่มลัษฏดี ดังนั้น เมื่อความขัดแย้งของ
กลุ่มการเมืองทั้ง 2 ทวีความรุนแรงขึ้น นายชิน ก็ตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีของลัษฏดีด้วย
เท่าที่สำรวจจากหนังสือพิมพ์ลาร์เสร์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของลัษฏดีที่ใช้โจมตีกลุ่มเผ่า-นิคม การ
โจมตีเปิดโปงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเผ่า-นิคม จะเริ่มรุนแรงขึ้นในระยะปี พ.ศ. 2498-2499
ซึ่งสิ้นสุดเมื่อเผ่า-นิคมหมดอำนาจลงแล้ว และเรื่องที่เกี่ยวข้องถึง "โสภณพณิช" มีอยู่ 3 เรื่อง
ด้วยกัน คือเรื่องผืนเถื่อน การค้าเบงกัลรอยปปลอม และทองคำเถื่อน ซึ่งทั้ง 3 เรื่องนี้หนังสือพิมพ์
ลาร์เสร์ได้ให้ความสำคัญมาก โดยได้เสนอข้อมูลและเบื้องหลังเหตุการณ์ทั้ง 3 อย่างต่อเนื่อง
เป็นเวลาติดต่อกัน 2 ปี ซึ่งทั้ง 3 เรื่องนี้มีความสัมพันธ์กันจากข้อมูลที่ได้จากหนังสือพิมพ์ลาร์เสร์
ซึ่งใช้โจมตีกลุ่มเผ่า-นิคมสืบเนื่องจากการค้าผืนเถื่อนของพลตำรวจตรีเผ่า ศรียานนท์ ซึ่งซื้อขาย
กันด้วยทองคำแท่งและการนำผืนนั้นเข้าประเทศโดยการทำให้เป็นในใหร่างวัลนาสับผืนเถื่อนรายนี้
โดยใหร่างวัลนาสับผ่านธนาคารกรุงเทพ เป็นจำนวน 27 ล้าน และใช้เงินของธนาคาร
กรุงเทพ ในการจ่ายค่าสินบนนาสับ ทำให้ธนาคารขาดเงินหมุนเวียนต้องอาศัยการพิมพ์ธนบัตร
ปลอมเข้าคำนวณการเงินของธนาคารไว้

ดังข้อความในหนังสือพิมพ์ "ลาร์เสร์" ซึ่งลงข่าวอยู่ตลอดเวลาได้คัดลอกมา เสนอมี
ดังนี้

เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2498 ได้ลงข่าวเบื้องหลังการค้าผืน 200 ล้าน พ่อค้า
ใหญ่กับแก๊งค์อิทธิพลเอาเงินไปซื้อความว่า¹

¹ ลาร์เสร์ (17 กันยายน 2498), หน้า 1.

“ผืนเลื่อนอิทธิพล หน้า 20 ตัน มีมูลค่ารวม 200 ล้านบาท ซึ่งทางราชการ ได้จ่ายเงินสินบนลับไปเป็นเงิน 27 ล้านบาทแล้วนั้น เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจ กันมาก เพราะจนบัดนี้ยังไม่มีผลการแถลงออกมาอย่างแจ่มแจ้ง จากการสืบสวน อย่างใกล้ชิดของ "ลาร์เลอร์" ทราบว่ากรณีผืนเลื่อนอันลึกลับที่กลายเป็นคดีศรีกโศภม ครึ่งนี้ เกิดขึ้นเพราะมีผู้ทรงอิทธิพลและบรรดาพ่อค้าใหญ่ ๆ หลายคนร่วมกันไปหาซื้อ เอาเอง”

หนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวยังได้เปิดโปงถึงการล่อให้เห็นการทุจริตในการจ่ายสินบนลับ ผืนครึ่งนี้ว่า ผืนจำนวนดังกล่าวได้ถูกขมมากองอยู่ที่ท่าซีเหล็กของหม่า ผิงตรงกันข้ามอำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงราย และได้มีการติดต่อมายังพ่อค้าและผู้ทรงอิทธิพลในเครื่องแบบผู้ยิ่งใหญ่ คนหนึ่งให้ทราบ ผู้ทรงอิทธิพลคนนั้นได้ร่วมมือกับพ่อค้าผืนอาชีพคนหนึ่งจัดการแลกเปลี่ยนทองคำแท่ง ไปให้ครบตามราคาเท่าที่ทางเจ้าของผืนบอกมา ครั้นแล้วพ่อค้าผืนอาชีพคนนั้นก็เดินทางไปติดต่อ เพื่อแลกเปลี่ยนจำนวนนั้นกับทองคำแท่ง ซึ่งหลังจากนั้น พต.อ.เผ่า ศรียานนท์ก็ได้รับโทรเลข จากเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนรายงานว่ามีผืนเลื่อนจำนวนหนึ่งกำลังหาทาง เล็ดลอดเข้าประเทศ พต.อ.เผ่า ศรียานนท์ จึงได้มอบหมายให้ พ.ต.อ.พระพิรุณขันคดี เดินทางขึ้นไปบัญชาการ สืบถาม และควบคุมผืนเข้ากรุงเทพฯ และกระทรวงการคลังได้จ่ายเงินค่าสินบนลับครึ่งนี้ เป็นจำนวน 27 ล้านบาท แต่ไม่มีการแถลงว่าได้จ่ายให้แก่ผู้ใดบ้าง ทางราชการถือว่าเป็น ความลับของราชการ และเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้รับสินบนเอง ซึ่งหลังจากรับสินบน โดยหัวหน้าแล้ว และหลังจากเกิดข่าวจาวโจขึ้นแล้ว พ่อค้าใหญ่ นายธนาคารผู้เป็นตัวการในเรื่องนี้ ได้เดินทางออกนอกประเทศ พร้อมด้วยเงินจำนวนหลายล้านบาท ทราบว่าเงินจำนวนนี้ได้ถูก นำไปฝากไว้ในธนาคารต่างประเทศเรียบร้อยแล้ว ผู้ที่ลงทุนในการค้าผืนครึ่งนี้จะได้รับส่วนแบ่ง คนละ 20 เปอร์เซ็นต์ของเงินที่ลงทุน ผู้ร่วมทุนครึ่งนี้นอกจากพ่อค้าใหญ่ นายธนาคารคนนั้น และผู้ถืออิทธิพลในเครื่องแบบ 4 คน แล้วยังมีพ่อค้าใหญ่ผู้ยิ่งใหญ่อีก 1 คนรวมทั้งหมด 8 คนแล้ว¹

1

ลาร์เลอร์ (17 กันยายน 2498), หน้า 1.

ข่าวผื่นเดือนครั้งนี้เป็นเรื่องราวที่ลารเลรีไปโจมตีกลุ่มเผ่าและนายชิน โสภคพณิชในนามผู้สััดการธนาคารกรุงเทพ มาโดยตลอด และเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2498 ได้ลงข่าวเป็นรายงานการประชุมลัภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้ตั้งกระทู้ถามถึงเรื่องผื่นเดือน 20 ต้นครั้งนี้ และการจ่ายค่าสินบนการนำลับผ่านธนาคารกรุงเทพ โดยลงข้อความการตั้งกระทู้ถามของ ล.ล. ไชยบุตร ไชยคำสิง ล.ล.กาพิสินธ์ มีข้อความตอนหนึ่งที ล.ล. ผู้ได้ถามถึงการพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยคลังของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ว่า¹

"ล.ล. ไชยบุตร ถามต่อไปว่า การพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยคลังของท่าน อธิบดีตำรวจเกี่ยวกับเรื่องผื่นไขหรือไม่ และการค้าผื่นรายนี้ให้พ่อค้าใหญ่เอาเงินจากธนาคารกรุงเทพ ไปซื้อทองแล้วร่วมมือกับตำรวจใหญ่ไปแลกผื่นมา เรื่องผื่นนี้หนังสือพิมพ์ใหม่ ชีคส์กล่าววว่า เมืองไทยเป็นด่านผื่น จะป้องกันอย่างไรไม่ให้ลหประชาชาติตราหน้าว่า เราค้าผื่นกับจีนแดง..."

ซึ่งต่อมาเรื่องนี้ พล.ต.อ.เผ่า ได้ตอบคำถามในรัฐสภาว่าการพ้นจากตำแหน่งเป็นนโยบายของรัฐบาลไม่เกี่ยวกับผื่นและผื่นที่จับได้เป็นของก๊กผื่นตั้ง ไม่ใช่ของจีนแดง²

ต่อมาอีกไม่นานเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2498 ลารเลรีได้ลงข่าวเรื่องแบงค์ร้อยปลอมกำลังระบาดในประเทศและได้ลงข่าวว่า แบงค์ร้อยปลอมนี้เคยมีบทบาทในการซื้อขายผื่นรายใหญ่อยู่เป็นหลายครั้ง ตัวการใหญ่ในเรื่องนี้คือ พ่อค่านักธุรกิจมีชื่อ แต่เป็นคนจีนที่เปลี่ยนชื่อเป็นไทย ๆ มีความสัมพันธ์อยู่กับธนาคารและการค้าผื่นรายใหญ่ ๆ ด้วย³ นอกจากนี้ยังลงข่าวว่าพ่อค้าผู้นี้ มีอิทธิพลในการค้าหน้าแข็งด้วย⁴ ต่อมาในวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2498 บริษัทโหมล้เดอลาลูแห่งอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้พิมพ์ธนบัตรให้ไทยในเวลานั้นก็ขอความร่วมมือในการกวาดล้างครั้งนี้ด้วย⁵ และปรากฏว่าแหล่งผลิตล้าขาหนึ่งอยู่ที่หมาเก๊า⁶

¹ ลารเลรี (22 กันยายน 2498), หน้า 3.

² เรื่องเดียวกัน.

³ ลารเลรี (26 ตุลาคม 2498), หน้า 1.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁵ ลารเลรี (28 ตุลาคม 2498), หน้า 1.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

ต่อมาเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2499 สาระเสรีได้ลงข่าวเปิดเผยเบื้องหลังผู้บงการค้ำผืน 20 ตัน ครั้งนั้นอีกโดยลงข่าวเป็นทำนองว่ายูโนได้กล่าวต่าหาคนไทยในการสับผืนครั้งนี้ และเลขานุการรัฐมนตรีบางคนได้เข้าพวพพในการค้ำผืนครั้งนี้ด้วย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้นเพื่อสอบสวนผืนการเมืองครั้งนี้ และในที่ผู้บงการค้ำผืนได้เผยโฉมออกมาทุกที โดยลงสัมภาษณ์จอมพล ป. ว่าสำหรับกรณีผืน 20 ตัน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนแล้วได้ผลคืบหน้าเพียงไรนั้น จอมพล ป. ตอบว่าการขังผืนได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้อื้อผืนครบ 20 ตันจริง เรื่องการค้ำผืนนั้นได้มีมานานแล้ว แต่คราวนี้เป็นผืนของคุณเผ่าเท่านั้นเอง ก็เลยเป็นเรื่องใหญ่ต้องสอบสวน¹

เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2499 สาระเสรีได้ลงข่าวคดีหมิ่นประมาทคดีหนึ่งระหว่าง ร.ท.ขุนบุญสิทธิ์ กับ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ โดยมีความทั้งหมดดังนี้²

"คดีหมิ่นประมาท คดีนี้ ร.ท.ขุนบุญ ตกเป็นจำเลยศาลจังหวัดสันทรายและถึงประเด็นมาสืบพยานโจทก์ คือ พล.ต.อ.เผ่า ที่ศาลอาญา พล.ต.อ.เผ่าให้การว่าคดีนี้ตนได้รับรายงานจาก พ.ต.อ.เจริญฤทธิ์ จรรย์โรมรัน จำเลยใส่ความตนว่าตนค้ำผืนเถื่อน 20 ตัน โดยกล่าวว่าตนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผืนเถื่อนรายนี้เข้ากรุง ได้มีการขนผืนเถื่อน 20 ตันเข้ากรุงเทพฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางขัดขวางและว่าตนสั่งให้พระพิฆเนศคุ้มครองอธิบดีกรมตำรวจไปทำการจับกุมเพื่อเป็นอุบายไม่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางจับกุมได้ และเพราะเหตุนี้จำเลยว่าผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางขัดขวางเป็นเหตุให้ถูกย้าย การที่พระพิฆเนศไปจับกุมผืนเถื่อนครั้งนี้ได้รับสินบน 27 ล้านบาท จำเลยว่าตนได้รับส่วนแบ่ง 7 ล้านบาท จ่ายให้ลัมาชิกพรรคเสรีมนังคศิลาคนละแสนบาท พวกอีควินที่เกี่ยวข้องได้คนละ 50,000 บาท และว่าเงินสินบนรายนี้เบิกมาจากธนาคารกรุงเทพฯ ผลแห่งการเบิกเงิน 27 ล้านทำให้ธนาคารกรุงเทพฯ ไม่มีหุ้นส่วนหมุนเวียนจะใช้ ตนกับนายชิน โสภณพณิชล้มคบกกันไปกินพันธบัตรปลอมใบละร้อยของไทยพิมพ์จากฮ่องกงเพื่อนำมาหมุนเวียนใช้แทนธนบัตรที่จ่ายไป 27 ล้าน ธนบัตรที่ปลอมสั่งการพิมพ์เมื่อกระดาดวงหนึ่งถึง 60 ตัน ธนบัตรออกจำหน่ายถึงมือประชาชนแล้ว ข่าวว่า ข่าวลวงในจังหวัดสันทราย เป็นผู้รับบาปกับธนบัตรปลอมครั้งนี้ด้วย

1

สาระเสรี (10 มีนาคม 2499), หน้า 3.

พล.ต.อ.เผ่า ให้การต่อไปว่า การที่ค่าเฉลี่ยไล่ความตมว่าค่าผิดเพี้ยน 20 ตัน กิติ ย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดกิติ ตลอดทั้งตนได้รับสินบนผิดเพี้ยน 7 ล้านบาท และล้มคบบกับนายชินค้ำธนบัตรปลอมไม่เป็ความจริงทั้งสิ้น เป็นการเสียหายแก่ตนอย่างมากมาย ทั้งที่ตนก็เป็รัฐมนตรีคนหนึ่งในรัฐบาล เป็นการเสียหายแก่รัฐบาลอีกด้วย ประช่าชนผู้ได้อินได้ฟังยอมเกลียดชังตนเป็นอย่างมาก

พล.ต.อ.เผ่า ว่าความจริงผิด 20 ตัน อธิบดีกรมสรรพสามิต เป็ผู้ผิดหน้าทีปราบปรามโดยตรง ส่วนตรวจเป็เพียงผู้ช่วยเหลือเมื่อถูกขอร้อง ส่วนธนบัตรปลอมตนเป็ผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งเวลาทีธนบัตรปลอมดังกล่าวก็หมดสิ้นไปแล้ และการปราบปรามธนบัตรปลอมเป็หน้าที่ของกรมตำรวจโดยตรง..."

ความขัดแย้งระหว่างเผ่าและลัษฏดียอมเป็ผลกระทบถึงตัวนายชิน โสภคตพิชในฐานะผู้สืบทบาทสำคัญในการสร้างฐานเศรษฐกิจให้กับเผ่า เป็การแข่งขันอำนาจทางเศรษฐกิจกับกลุ่มลัษฏดี นายชินและธนาคารกรุงเทพจึงเป็เป้าหมายการโจมตีของทางฝ่ายลัษฏดีด้วย เมื่อจอมพลลัษฏดีขึ้นครองอำนาจใน พ.ศ. 2500 นายชินได้ลี้ภัยการเมืองไปอยู่ฮ่องกง

อย่างไรก็ตามแม้จะต้องประลัษฏกับทางการเมืองจากกลุ่มลัษฏดี แต่ระยะ พ.ศ. 2491-2500 เป็ระยะที่นายชิน โสภคตพิชได้สร้างตัวขึ้นเป็นายทุนใหญ่ นำกลุ่มพ่อค้าข้าวสินกลุ่มอื่น ๆ ในระยะนี้ เนื่องจากการล้มการก่อสร้างฐานทางการเงิน คือธนาคารกรุงเทพ ได้อย่างเข้มแข็ง จากการร่วมมือกับกลุ่มเผ่า-ดิน และอาศัยอิทธิพลบารมีของกลุ่มนี้เข้าค้ำจุนธุรกิจด้านอื่น ๆ ของตน นอกจากนี้ยังสามารถเข้าเกาะกลุ่มกับนักการเงินและการค้าที่สำคัญอย่างกว้างขวางในระยะนั้น ทำให้การค้าของนายชินขยายตัวออกไปในวงกว้าง เมื่อทางรัฐบาลเปิดให้มีการค้าข้าวโดยเสรี ใน พ.ศ. 2498 นายชินได้เริ่มเข้ามาสืบทบาทในวงการค้าข้าวโดยเข้าร่วมถือหุ้นโดยตรงในอันฟองเหลลาไมอง ซึ่งเป็นบริษัทค้าข้าวที่ตั้งมาเก่าแก่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2471¹ และบริษัทในเครือของอันฟองเหลลาไมอง คือบริษัทไทยตรง ซึ่งตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2486² และร่วมมือกับนายลัษฏดี โสภาลวงค์ นักธุรกิจค้าข้าวคนสำคัญในระยะต่อมา

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการจดทะเบียนบริษัทอันฟองเหลลาไมอง จำกัด 7 ธันวาคม พ.ศ. 2471.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการจดทะเบียนบริษัทไทยตรงจำกัด, 4 ธันวาคม พ.ศ. 2486.

เข้าดำเนินการในบริษัทช่วยชวนใน พ.ศ. 2499¹ นอกจากนี้ ยังเข้าไปมีความสัมพันธ์ทางอ้อมโดยผ่านนายเสียวเฟี้ยว แซ่คู (คู่อรุณ) ซึ่งลงทุนร่วมกับนายชิน ในบริษัทช่วยชวน เข้าไปสัมพันธ์กับบริษัทเทพพาณิชย์ โดยนายปรีชา ต้นประเสริฐ เป็นกรรมการผู้จัดการในบริษัทนี้ ซึ่งตั้งในปี พ.ศ. 2497² จากการเริ่มเข้าไปสืบบทบาทในวงการค้าข้าวทั้งบริษัทที่ตั้งมาเก่าแก่และบริษัทที่เกิดขึ้นใหม่ในระยะนี้ จะส่งผลให้สามารถเข้าควบคุมวงการค้าข้าวในระยะต่อมา

3.4 ธุรกิจของตระกูลเตชะไพบูลย์

ธุรกิจของตระกูลเตชะไพบูลย์ หนีไปเพิ่งเริ่มสร้างในระยะนี้ ความจริงมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว แต่ยังไม่สามารถนับได้ว่าเป็นนายทุนธนาคารอย่างเต็มตัว เนื่องจากยังไม่ได้ก่อตั้งธนาคารให้เห็นฐานการเงินของธุรกิจของตน เพิ่งจะเริ่มสร้างตัวให้เป็นนายทุนธนาคารเมื่อก่อตั้งธนาคารศรีนคร เมื่อ พ.ศ. 2493 นี้เอง ดังนั้น จึงจัดการสร้างตัวของตระกูลเตชะไพบูลย์ไว้ในระยะนั้น

ต้นตระกูลของเตชะไพบูลย์ คือนายแต้ซือปิง³ เป็นคนหมู่บ้านซัวเล้ง อำเภอแต้เอี้ยมณฑลกว่างตุ้ง ได้เดินทางมาประเทศไทยเพื่อทำการค้าขายและประสับความสำเร็จโดยเปิดกิจการโรงรับจำนำ ชื่อร้านแต้ซุนฮิว ร้านสุรา ฮิวองฮวด และโรงรับจำนำ ยงเฮียบเองตามลำดับ นายแต้ซือปิงเป็นผู้หนึ่งทีริเริ่มก่อตั้งสมาคมแต้จิวฮิน เนื่องจากสมัยที่นายซือปิงยังอยู่ในประเทศจีนเป็นสมัยที่ราชวงศ์เป็งยังครองอำนาจในประเทศจีน ได้เห็นภัยของประเทศและความอ่อนแอของจักรพรรดิ ดังนั้น จึงมีจิตใจหวังที่จะทำการปฏิวัติ ควบคุมได้เดินทางมาถึงประเทศไทย ด้วยสัทนึก ที่อยากให้ประเทศชาติแข็งแรงและก้าวหน้าจะต้องเดินตามแนวทางการดอกเตอร์ซุนยัตเซ็น ทำการโฆษณา บริจาคทรัพย์ ช่วยเหลือข่าวจีนโพ้นทะเลและก่อตั้งสมาคม

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อคณะกรรมการของบริษัทช่วยชวนจำกัด เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2499.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ก่อตั้งบริษัทเทพพาณิชย์จำกัด.

³ 泰國潮州會館, "鄭子彬先生傳略", 泰國潮州會館紀念特刊, (六月-一九七九年): 18. สมาคมแต้จิวแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัตินายแต้ซือปิง", อนุสรณ์สมาคมแต้จิวแห่งประเทศไทย, (เดือนมิถุนายน, 1979), หน้า 18.

แต่จิวขึ้น และต่อมาได้จัดตั้งสมาคมพ่อเด็กตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางความช่วยเหลือและสวัสดิการของชาวจีน และได้ตั้งบริษัทค้าข้าวราคาถูกเพื่อบรรเทาการขาดแคลนอาหารและข้าว นอกจากนี้ยังล้มทบทวนช่วยเหลือโรงเรียนจีนหมิน เพื่อส่งเสริมเยาวชนรุ่นหลังให้ได้รับการศึกษา ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ตงหงวน เพื่อเป็นปากเสียงและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวจีน นอกจากนี้ยังใช้หนังสือพิมพ์นี้เป็นสื่อในการแจ้งความต่าง ๆ ของรัฐบาลไทยให้ชาวจีนโดยทั่วไปเข้าใจ

นายสีอึงดำรงตำแหน่งกรรมการสมาคมพ่อค้าจีนและสมาคมแต่จิวหลายสมัย นอกจากนี้ยังเป็นกรรมการบริษัทค้าข้าวราคาถูก และประธานกรรมการขายพันธบัตรช่วยชาติจีนล่าชาประเทศไทยด้วย

เมื่อสงครามเริ่มครุกรุ่นขึ้นในประเทศไทย นายแต่จิวได้ร่วมกับนายเหียงกวง เขียม นายตั้ง เกงช้วน ระดมกำลังปลุกระดมให้ช่วยเหลือประเทศจีน โดยได้บริจาคเงินทองทรัพย์สินส่วนตัวและได้รับบริจาคจากบุคคลทั่วไปอีก เพื่อให้ได้เงินช่วยเหลือประเทศของตนอย่างสูงสุด และเมื่อญี่ปุ่นบุกรุกประเทศไทยด้วย ตัวเองเป็นตัวตั้งตัวตีในการทำการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือประเทศจีนในสมัยนั้นได้คาดการณ์ล่วงหน้าว่าถ้าฝ่ายศัตรูเรื่องคงไม่ยอมละเว้นตนแน่ จึงนัดแนะเพื่อนฝูงที่รู้จักกันสัปดาห์วางแผนเดินทางกลับประเทศจีน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้ย้อนเดินทางกลับกรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่ง สมัยนั้นทหารญี่ปุ่นคอยดูแลควบคุมการเดินทางของนายสีอึงทุกฝีก้าว เมื่อทราบว่านายสีอึงเดินทางกลับกรุงเทพฯ จึงได้บังคับและพูดจาหว่านล้อมเพื่อยกให้นายสีอึงเป็นผู้ควบคุมกิจการสมาคมจีนในประเทศไทย ด้วยความรักชาติจึงได้ปฏิเสธและทำการหลบหนีไปต่างจังหวัด ทางทหารญี่ปุ่นได้ติดตามจับกุมโดยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูงชาวไทยและจีน จึงได้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ มาได้โดยตลอด และด้วยอายุของนายสีอึงมากขึ้นจะต้องเดินป่าทุกวันเพื่อหลบซ่อนศัตรูและด้วยความอ่อนแอของร่างกายที่ต้องต่อสู้กับชะตาชีวิตในป่าขาดยารักษาโรค จึงได้เสียชีวิตลงเมื่อ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2487 รวมอายุได้ 57 ปี

เมื่อนายแต่จิวถึงแก่กรรม บุตรชายคนโต คือนายแต่โหวง เล้าหรือนายจู่แทน เตชะไพบูลย์ ได้รับกิจการต่าง ๆ ของบิดามาดูแลแทน นายจู่แทน¹ เมื่อเยาว์วัยได้รับการศึกษา

¹ 泰國潮州會館, "鄭午樓先生傳略", "泰國潮州館紀念"

จากโรงเรียนเผยอิง โรงเรียนชินหมีน และโรงเรียนอัสสัมชัญ โดยลำดับ ดังนั้น จึงมีความรู้ ทั้งทางภาษาไทย ภาษาจีนและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

เมื่ออายุเพียง 23 ปี นายอุเทนได้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการปอเด็กตั้ง และได้ ขยายงานปอเด็กตั้ง ซึ่งเป็นสถานพยาบาลธรรมดามาเป็นโรงพยาบาลหัวเสียว มีเรื่องควร กล่าวถึงนายอุเทนเรื่องหนึ่งคือ เมื่อ พ.ศ. 2484 ปลายปี ทหารญี่ปุ่นบุกเข้าประเทศไทย นายอุเทนได้ลาออกตำแหน่งของสมาคมต่าง ๆ ทุกแห่งเพื่อหลีกเลี่ยงต่อการญี่ปุ่น ตัวนายอุเทนเองได้รับการคุกคามจากทางการญี่ปุ่น โขกตีได้ทางการไทยออกหน้าช่วยเหลือจึงได้รอดพ้นภัย ควบคุมการตั้งญี่ปุ่นยอมแพ้สงคราม ทางประเทศจีนซึ่งได้รับความทรมาณจากภัยสงครามอันยาวนาน ประชาชนพลเมืองอดอยาก ภัยพิบัติระบอบในหลายมณฑล อาหารขาดแคลนด้วยความเป็นห่วงและ ระลึกถึงพี่น้องร่วมชาติ จึงได้รวบรวมข่าวจีนที่ล่ามารถต่าง ๆ ตั้งเป็นองค์การช่วยเหลือคนอดอยาก ประเทศจีน เมื่อมีการเรียกร้องประชาชนข่าวจีนในประเทศไทยก็ได้ร่วมมือกับบริจจาค้าวสาร ล่ามหมิ่นกว่าตัน คิดเป็นเงินประมาณล่ามแล่นกว่าบาท และได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ ช่วยเหลือระหว่างประเทศทำให้กระสอบเปล่าเพื่อบรรจุข้าวสารล่ามแล่นกว่าใบ โดยได้ลำเลียง โดยเรือประมาณ 15 เที่ยว นำข้าวจำนวนมีกลับประเทศจีน เพื่อบรรเทาความหิวโหยอดอยาก ของพลเมืองจีน โดยได้ตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริจจาค้าวในข่าวจีนในประเทศไทย โดยมี นายอุเทนเป็นประธานควบคุมไปด้วยตนเอง

ทางด้านการค้าเงินธุรกิจเงิน พ.ศ. 2489 นายอุเทนได้ร่วมกับพ่อค้าใหญ่ที่เคยร่วม ดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่สมัยบิดาตน ตั้งบริษัทประกันภัยชื่อ ฮั่วเซียงจำกัด¹ (ภายหลังต่อมา เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทศรีเมืองประกันภัย เมื่อ พ.ศ. 2495) นอกจากการค้าเงินธุรกิจประกันภัยแล้ว ยังทำธุรกิจทางการค้าสินค้าเข้าและส่งออก ตลอดจนดำเนินการโหยก๊วน รับแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศ บริษัทนี้มีทุนจดทะเบียนครั้งแรก 4 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 4,000 หุ้น

1

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมสัดตั้งบริษัทฮั่วเซียง จำกัด.

รายชื่อผู้ถือหุ้นสำคัญของบริษัทฮั่วเซียงจำกัดในการประชุมก่อตั้งมีดังนี้¹

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. นายช้วน ตันธนะ (นายตั้ง เก่งช้วน)	600
2. นายโหวงเว้ เล้า แซ่แต้ (นายจุกเทม เตชะไพฑูริย์)	600
3. นายกุงเคียง แซ่โซ้ว	200
4. นายกงโว้ว แซ่เลี้ยว (ขุนเศรษฐ์ภักดี)	240
5. นางเยยกเอ็ง แซ่เล้า	320
6. นายซือเหลียง แซ่ฮ้อ	400
7. นายเก็งฮุน แซ่แต้	80
8. นายเหม ตันธนะ	200
9. นายกิมห่วย แซ่เหียบ*	280
10. นายฮ่องเคี้ยว แซ่ฮั้ง	200
11. นายประสงค์ มาลกี	200
12. นายเซียวเฮอะ แซ่โล้ว	160
รวม	3,480

ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2490 นายจุกเทมได้ร่วมมือกับซือซือเหลียง

ขุนเศรษฐ์ภักดีและนายช้วน ตันธนะ ชื่อกิจการของบริษัทพาราจำกัด ซึ่งมีกลุ่มอินชอยเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่อยู่มาดำเนินการเอง โดยไปชื่อใหม่ว่า บริษัทพาราลายม (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทพาราวินเซอร์จำกัด ใน พ.ศ. 2496) บริษัทนี้ดำเนินการขายยาและสารเคมีต่าง ๆ ซึ่งในระยะหลังสงครามโลกใหม่ ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นที่ต้องการของประชาชนมาก บริษัทพาราลายมมี จดทะเบียนครั้งแรกด้วยทุน 1 ล้านบาท และเนื่องจากกิจการเจริญรุ่งเรืองมาก จึงต้องทำการเพิ่มทุน ในปีเดียวกันนี้เมื่อ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 เป็นทุน 5 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2496

¹ เรื่องเดียวกัน.

* นายกิมห่วย แซ่เหียบ เป็นบุตรเขยของนายช้วน ตันธนะ.

บริษัทได้ร่วมมือกับนายพันเอกลูวรรณ เพ็ญจันทร์ นายวิลเฮ็ล์มฟูร์ฮอป (Wilhelm Fuhrhop) ชาวเยอรมันและนายชิน โสภคผลพิชัย ขยายกิจการของบริษัทเพิ่มทุนขึ้นไปอีกเป็น 10 ล้านบาท¹

หลังจากได้รับมอบกิจการของบิดาท่างด้านโรงเหล้าและโรงรับจำนำมาดำเนินการได้ระยะหนึ่งแล้ว นายอุเทนจึงได้คิดรวบรวมห้างร้านเหล่านี้ขึ้นเป็นบริษัทเดียวกันในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2492 นายอุเทนได้จดทะเบียนบริษัท ชื่อ บริษัทขุนฮั่วจำกัด (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทรววัฒน์ ใน พ.ศ. 2494) โดยมีทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท ผู้ถือหุ้นเป็นสมาชิกในตระกูลเตชะไพบูลย์ทั้งหมด² มีนายอุเทนที่ย้ายคนโตเป็นกรรมการผู้มีอำนาจแต่ผู้เดียว

ห้างร้านดั้งเดิมที่นายอุเทนรวบรวมเข้ามาอยู่ภายใต้การดำเนินงานเดียวกันนี้ ได้แก่³

1. ห้างฮั่วองฮวด จำกัดยูลูรา 1880/2 ถนนกรุงเทพฯ ป้อมปราบ ป้อมปราบ
พระนคร
2. โรงรับจำนำย่องเฮียบเอง 976/8 เจริญกรุง ตลาดน้อย สัมพันธวงศ์
พระนคร
3. โรงต้มกลั่นลูรา ฮั่วองฮวด นครสวรรค์ หมู่ 2 นครสวรรค์ ปากน้ำโพ นครสวรรค์
4. โรงเสื่อยศจักรุ่นฮั่ว หมู่ที่ 19 ท่าช้าง อำเภอเมือง นครราชสีมา

นอกจากรวบรวมธุรกิจต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ที่ต่าง ๆ เข้ามาดำเนินงานภายใต้บริษัทเดียวกันแล้ว บริษัทขุนฮั่วยังเป็นบริษัทที่ควบคุมทรัพย์สินของตระกูลเตชะไพบูลย์ไว้ทั้งหมด ซึ่งสืบญัตติทรัพย์สินของบริษัทเมื่อก่อตั้งมีดังนี้

1 กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, แห่งบริษัทพาราวันเออร์จำกัด.

2 กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมก่อตั้งบริษัทขุนฮั่วจำกัด

วันที่ 8 มกราคม 2492.

3 เรื่องเดียวกัน.

1. ทรัพย์สินรับโอนมาจากยี่ห้อ ฮีวองฮวด กรุงเทพฯ (หมาย ก.)	199,000	บาท
2. ทรัพย์สินรับโอนมาจากยี่ห้อฮึงฮองฮวด ปากน้ำโพ (หมาย ข.)	400,000	บาท
3. ทรัพย์สินรับโอนมาจากโรงเลื่อยขุนฮิว นครราชสีมา (หมาย ค.)	200,000	บาท
4. ทรัพย์สินรับโอนมาจากโรงรับจำนำยองเชียงเฮง (หมาย ง.)	100,000	บาท
5. หุ้นในร้านสุรายี่งสี ณ จังหวัดกาญจนบุรี	120,000	บาท
6. หุ้นในบริษัทอุตสาหกรรมแอลเค็ดไทย	110,000	บาท
7. หุ้นในบริษัทประกันภัยสรรพภัยจำกัด	10,000	บาท
8. หุ้นในบริษัทประกันภัยไทยจำกัด	5,000	บาท
9. หุ้นในบริษัทฮิว เชียงจำกัด	150,000	บาท
10. หุ้นในบริษัทศิลป์ไทยจำกัด	10,000	บาท
11. หุ้นในบริษัทเอเซียประกันภัยจำกัด	10,000	บาท
รวม	1,314,000	บาท
หักเป็นหนี้นายอิมแท็ง แซ่แต้ (อุเทน เตชะไพบูลย์)	315,000	บาท
คง เป็นทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาสุทธิ	999,000	บาท

หลังจากรวบรวมสินทรัพย์ต่าง ๆ ตั้งขึ้นมาเป็นบริษัทเรียบร้อยแล้ว นายอุเทนได้ขยายกิจการของบริษัทขุนฮิว หรือรวรวัฒน์ ทำการค้าขายสุราย่อออกไปอีกหลายลำขามดังนี้¹

25 เมษายน 2493	1. ภาษีเจริญ ธนบุรี
	2. ธัญบุรี ปทุมธานี
8 กุมภาพันธ์ 2494	1. อำเภอเมือง ลพบุรี
23 มกราคม 2494	1 อำเภอเมือง กำแพงเพชร

¹ เรื่องเดียวกัน, การจดทะเบียนการขยายลำขามของบริษัทขุนฮิวจำกัด.

18 ธันวาคม 2496	1. ไชยบาดาล สทบุรี
20 กรกฎาคม 2499	1. บ้านหมี่ สทบุรี
10 พฤษภาคม 2501	1. คลองสำน ธนบุรี

หลังจากได้ดำเนินการค้า โรงรับจำนำ โรงเหล้าและกิจการประกันภัยได้ระยะหนึ่ง เมื่อการค้าระหว่างประเทศขยายตัวขึ้นมากในระยะ พ.ศ. 2493 จึงร่วมทุนกับพ่อค้าชาวสินไทย ทั้งที่ถือสัญชาติไทยและต่างด้าวถึง 354 คน โดยมีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย 211 คน ถือหุ้น 7,634 หุ้น ถือสัญชาติต่างด้าว 143 คน ถือหุ้น 2,366 หุ้น ก่อตั้งธนาคารศรีนคร เมื่อ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2493 ด้วยทุน 10 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น¹

ผู้ถือหุ้นรายสำคัญในการก่อตั้งธนาคารศรีนครมีดังนี้

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. พระยา โททวณิกมนตรี	60
2. พระยาจินดารักษ์	50
3. นายฮื่อฮือเหลียง	1,239
4. "เสรษฐภักดี"	1,040
5. "ศรีเฟื่องฟ้า"	473
6. "เตชะไพบูลย์"	1,113
7. นางสาวเช็กเชียง แซ่แต้	430
8. นายเปิน เบญจฤทธิ์	100
9. นายโชวถุงเคียม	198

1

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมก่อตั้งธนาคารศรีนคร
เมื่อ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2493.

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
10. "ทองใหญ่ทรัพย์"	74
11. บริษัทโล่เขียงฮวดจำกัด	100
12. นายแต่คายชีว	80
13. นายชวน ต้นธนะ	30
14. ลอมพล ป.พิบูลสงคราม	10
15. พ.ต.ท.สอาด รัตตะประการ	20
16. พระนิติการณวิเศษ	10
17. "ชินชื่อ"	320
18. พล.ร.ต.ถวัลย์ อ่างนาวาลั้วลั้วดี	10
19. พล.ร.ท.จรูญ เสรีเรืองฤทธิ์	10
20. พระยานวราชลเสรี และคุณหญิง	20
21. พล.ต.มังกร พรหมโยธี	10
22. พระนรราชจำนง	10
23. พล.ต.สงวน โรจนวงศ์	10
รวม	5,417

ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่สุดได้แก่ นายอื้อฮือเหลียง ถือ 1,239 หุ้น เตชะไพฑูริย์ถือ 1,113 หุ้น เสรีธรรมศักดิ์ ถือ 1,040 หุ้น กรรมการชุดแรกประกอบด้วยพระยาโททวนวิกรมมนตรี พระยาจินดารักษ์ นายอื้อฮือเหลียง ขุนเค็รธรรมศักดิ์ นายโช้ว กุงเคียม นายเกียรติ คัรเพื่องพั้ง นายแต่คายชีว นายแต่โหวงเล่าและนายเหียบเสียบะเฮ็ง ธนาคารศรีนครในระยะนี้ไม่ขยายตัวโดยการเพิ่มทุน ขึ้นอีกเลย และไม่ได้เชิญสมาชิกจากกลุ่มเผ่า-ดินและกลุ่มลัทธิเข้ารวมเป็นกรรมการในธนาคาร นี้ด้วย มีแต่เพียงสมาชิกคณะราษฎรบางคนก็เข้าร่วมถือหุ้นเมื่อครั้งก่อตั้งบริษัทเท่านั้น ส่วนผู้ถือหุ้นใหญ่ และคณะกรรมการของธนาคาร นายอื้อฮือเหลียง ขุนเค็รธรรมศักดิ์ ล้วนแต่มีธุรกิจการค้าที่ดำเนินอยู่มาก ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป นายโช้วกุงเคียม¹ ก็เป็นพ่อค้าใหญ่คนหนึ่งในย่านสำเพ็ง ได้รับ

1

泰國潮州會館, "蘇君謙先生傳略," 泰國潮州會館紀念特刊 (六月一九七九年): 10, สืบจากมแต้จิวแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัติ โช้วกุงเคียม", อนุสรณ์สืมาคมแต้จิวแห่งประเทศไทย, (เดือนมิถุนายน, 1979), หน้า 10.

กิจการต่อทอดมาจากครั้งรุ่นปู่และบิดา มีร้านชื่อ ไชวสีเส็ง ร้านสีเส็งสัง ร้านง่วนไท่เส็ง เป็นร้านประเภทส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย เมื่อสงครามโลกเกิดขึ้นก็ได้ร่วมทุนกับคนอื่น ๆ ตั้งบริษัท ฮิวเซียงประกันภัย และบริษัทกักอิ้วคสังสินค้าจำกัด ต่อมาก็เข้าร่วมกับพ่อค้าสินด้วยกันที่เคยร่วมต่อสู้อันสงครามต่อต้านญี่ปุ่นตั้งธนาคารศรีนครขึ้น ส่วนนายเทียเสี่ยเซ็งเป็นพ่อค้าทางด้านค้าพิณผลทางการเกษตรที่กว้างขวางคนหนึ่งในระยะนั้น เป็นกรรมการคนหนึ่งในธนาคารศรีอยุธยา¹ เข้าร่วมดำเนินธุรกิจของบริษัทอ่วยฮวน ซึ่งเป็นบริษัทค้ายาง² ลงทุนในบริษัทกมลกิจและเข้าเป็นกรรมการด้วย ซึ่งเป็นของกลุ่มเยี่ยมสุริย์³ เป็นเจ้าของบริษัทไตแซซึ่งบริษัทค้าข้าวที่ใหญ่ที่สุดบริษัทหนึ่งในระยะสงครามโลก โดยใน พ.ศ. 2489 มีทุน 3 ล้านบาทและใน พ.ศ. 2490 เพิ่มทุนเป็น 4 ล้านบาท⁴ ความกว้างขวางในวงการค้าพิณผลของนายเทียเสี่ยเซ็งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในระยะนั้น เมื่อมีการตั้งบริษัทค้าข้าวขึ้น มักจะเชิญให้นายเทียเสี่ยเซ็งเข้าร่วมถือหุ้น หรือเป็นกรรมการในบริษัทด้วย ได้แก่บริษัทบูรพาโรงข้าวสาร ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2494 ซึ่งนายอดิศร โฆวินทะ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ก็ให้นายเทียเสี่ยเซ็งเป็นผู้ถือหุ้นและเข้าเป็นกรรมการด้วย⁵

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อคณะกรรมการของธนาคารศรีอยุธยา เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2491.

² กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อคณะกรรมการของบริษัทอ่วยฮวนจำกัด เมื่อ 1 มกราคม 2491.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมการก่อตั้งบริษัทกมลกิจ จำกัด เมื่อ 24 พฤศจิกายน 2490.

⁴ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ก่อตั้งและผู้ถือหุ้นของบริษัทไตแซ เมื่อ 27 มีนาคม 2489.

⁵ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทบูรพาโรงข้าวสารจำกัด เมื่อ 29 เมษายน 2496.

นอกจากนี้ เมื่อจอมพลสฤษดิ์ร่วมกับนายฮัมพร บุลภักดี ตั้งบริษัทค้าข้าวธัญญาไทยจำกัด ก็เชิญนายเหี้ยเสีเยะเซ็ง เข้าร่วมถือหุ้นด้วย¹ จากข้อมูลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงการเป็นพ่อค้าข้าวที่สำคัญของนายเหี้ยเสีเยะเซ็ง คณะกรรมการคนหนึ่งของธนาคารศรีนคร นายแต่-คายชีวเองก็เป็นเจ้าของร้านไตเองหลี ทำการส่งสินค้าเข้าออก มีธุรกิจประกันภัยค้ำประกันที่สำคัญ คือ เป็นเจ้าของโรงสีข้าวจนได้เป็นนายกสมาคมโรงสีข้าวของภาคอีสาน² นอกจากนี้ยังเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทไทยท่า ซึ่งเป็นบริษัทค้าสุราซึ่งทรงอิทธิพลมากบริษัทหนึ่ง

จึงนับได้ว่ากรรมการบริหารของธนาคารศรีนคร เป็นผู้มีฐานทางธุรกิจของตนเองที่เข้มแข็งมากกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องกับการขยายตัวทางการค้าระหว่างประเทศในระยะนั้น กรรมการของธนาคารส่วนใหญ่เป็นผู้มีบทบาทในสมาคมต่าง ๆ ของคนจีน โดยเฉพาะสมาคมแต้จิ๋ว และส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหวรักชาติจีนต่อต้านสงครามญี่ปุ่น

หลังจากตั้งธนาคารศรีนคร เพื่อระดมทุนจากพ่อค้าและคนทั่วไปเพื่อตอบสนองการค้าในกลุ่มเดียวกันแล้ว ในวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2495 ได้ก่อตั้งบริษัทเคอชชุกการนี้ด้วยเงินทุน 3 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น 3,000 หุ้น หุ้นละ 1,000 บาท บริษัทนี้ดำเนินกิจการส่งสินค้าเข้าและส่งออกทั้งในเมืองออกไปขายยังต่างประเทศ และเป็นบริษัทนายหน้ารับประมูลค่าสินค้าผูกขาดต่าง ๆ และสาธารณูปการ เช่นการไฟฟ้า การเดินรถ การเดินเรือประจำทางฯ³ แต่สิ่งที่บริษัทนี้ประกอบธุรกิจที่สำคัญคือ การประมูลค่าสุราจากรัฐบาล ดังนั้น จึงเชิญผู้ทรงอิทธิพลในคณะรัฐบาลเข้าร่วมถือหุ้นในบริษัทด้วยหลายคน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้⁴

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทค้าข้าวธัญญาไทยจำกัด เมื่อ 15 เมษายน 2497.

² 泰國潮州會館, "藥師開修先生傳略," 泰國潮州會館紀念特刊 (六月一九七九年): 14. สมาคมแต้จิ๋วแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัตินายแต่คายชีว" อนุสรณ์สมาคมนานาชาติแห่งประเทศไทย, (เดือนมิถุนายน, 1979), หน้า 14.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมจัดตั้งบริษัทเคอชชุกการจำกัด เมื่อ วันที่ 3 มีนาคม 2495

⁴ เรื่องเดียวกัน.

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. พลตรีพลนั ยู่หะว่อง	6
2. พลตรีโล้ว แล่นยากร	6
3. นายเถลิง เหล่าจินดา	300
4. นายสิงโต ปานอุทัย	70
5. นายมงคล ต้นดวงค์	30
6. นายอุเทน เตชะไพบูลย์	300
7. นายเสียร ศิริบุญลุ่มบุรณ	200
8. นายหยวกอุย แซ่แต้	294
9. นายโคฮิว แซ่แต้	170
10. นายก๊กอุย แซ่แต้	330
11. พลตรีวีรวัฒน์ วีรวัฒน์โยธิน	6
12. นายพันเอกเล็ก ส่งวนชาติศรีไกร	6
13. หลวงชำนาญอักษร (ศิริ เทีประอุบล)	6
14. นายบุญช่วย กิจักษ์พงษ์	140
15. นายเตยฮั้ง แซ่แต้	300
16. นายชื้อเค็ง แซ่ลี	210

ศูนย์วิทยทรัพยากร

รวม

2,374

บริษัทที่มีนายอุเทน เตชะไพบูลย์ เป็นประธานกรรมการผู้มีอำนาจ ๗ 4 คนคือ นายอุเทน เตชะไพบูลย์ นายโคฮิว แซ่แต้ นายเตยฮั้ง แซ่แต้ และนายเถลิง เหล่าจินดา ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการ บุคคลเหล่านี้ล้วนมีบทบาทในการค้าสุราในระยนั้นและระยต่อมา

ต่อมาในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2496 นายอุเทน ได้ร่วมกับมิตรสหายที่ดำเนินธุรกิจในธนาคารศรีนครด้วยกัน ตั้งบริษัทไทยศรีนครประกันภัยและคลังสินค้าขึ้น โดยเริ่มแรก

มีทุนจดทะเบียน 10 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น ๆ ละ 1,000 บาท และได้เชิญ
 พันเอกประมาธ อติเรกลำธารเข้าร่วมเป็นกรรมการในบริษัทนี้ด้วย¹ เพื่อเป็นการคุ้มครอง
 ธุรกิจของบริษัทเหมือนกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ทำกันในระยะนั้น

รายชื่อผู้ถือหุ้นสำคัญในการก่อตั้งบริษัทเมื่อ 19 มกราคม พ.ศ. 2496 มีดังนี้²

รายชื่อ	จำนวนหุ้น
1. นายเกียรติ คีรีเพ็องพุง	2,996
2. นายสะอาด บุรณานนท์	2,150
3. นายเจริญ พาณิชยิระ	800
4. นายอุเทน เตชะไพบูลย์	200
5. ชุนเคียรฐรภัคดี	210
6. นายสีอเหลียง แซ่ฮ้อ	200
7. นายโคชิว แซ่แต้	100
8. พ.อ.ศุภกาญจน์ นิตลำธาร	10
9. พ.อ.ประมาธ อติเรกลำธาร	40
10. พระยาโทดะเวดิกมนตรี	20
รวม	6,726

บริษัทนี้ได้ดำเนินการในระยะแรกด้วยทุน 10 ล้านบาท ต่อมาเมื่อการค้าซบเซาลง
 จึงต้องทำการลดทุนในการดำเนินงานเหลือ 2,500,000 บาท ในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.
 2499³

¹ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, รายงานการประชุมจัดตั้งบริษัทไทยศิรินคร
 ประกันภัยและคลังสินค้า เมื่อ 19 มกราคม พ.ศ. 2496.

² เรื่องเดียวกัน.

³ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์, การลดทะเบียนลดทุนของบริษัทไทยศิรินคร
 ประกันภัยและคลังสินค้า เมื่อ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2499.

ในระบอบนี้ นายอุเทน เตชะไพบูลย์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนิรกิจของตระกูลเตชะไพบูลย์ ทั้งหมด ได้มีส่วนร่วมดำเนิรกิจในบริษัททั้งหมดประมาณ 6 บริษัท คือบริษัทฮั่วเซียง หรือ ศรีเมืองประกันภัย บริษัทพาราวันเซอร์จำกัด บริษัทฮั่วหรือบริษัทวรวัฒน์ ธนาคารศรีนคร บริษัทเคอชฎการ และบริษัทไทยศรีนครประกันภัยและคลังสินค้า ซึ่งบริษัทเหล่านี้บางบริษัทที่ ได้อาศัยบารมีของผู้มีอำนาจรัฐในระบอบนั้นเข้าค้ำจุน ได้แก่บริษัทเคอชฎการและบริษัทไทยศรีนคร ประกันภัยและคลังสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่ได้เข้าสัมพันธ์กลุ่มการเมืองมากนัก ลักษณะ ธุรกิจในใหญ่ยังดำเนิกร่วมกับพ่อค้าชาวจีนด้วยกัน ซึ่งพ่อค้าเหล่านี้เห็นว่ามิชอบมากต่อการร่วม สร้างทุนให้แก่ "เตชะไพบูลย์" ทั้งในระยะเริ่มแรกนี้และระยะต่อมา ที่สำคัญมีอยู่ 4 ตระกูลด้วยกัน ที่จะขอกล่าวคือ นายช้วน ต้นธนะ นายฮ้อฮือเหลียง ชุนเคอชฎจำกัด และนายเกียรติ ศรีเพ็องพั้ง

นายช้วน ต้นธนะ¹ หรือนายตั้ง เก่งช้วน ร่วมลงทุนกับนายอุเทนในระยะ เริ่มแรกทำกิจการอยู่ 2 บริษัท คือบริษัทฮั่วเซียง และบริษัทพาราวันเซอร์ เป็นบุคคลผู้ร่วม ต่อสู้ในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น ร่วมกับบิดาของนายอุเทน คือนายแต้ฮ้อฮึง นายเทียนกงเซียม นายฮ้อฮือเหลียงและนายเลี้ยววงงโหวได้เข้าร่วมก่อตั้งสมาคมแต้จิว ได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคม สัมัยที่ 1, 2 ติดต่อกัน นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งในสมาคมพ่อค้าจีนอีกหลายสมัย นายตั้ง เก่งช้วน เกิดที่หมู่บ้านไซเอี๊ยะ ตำบลหลังโตวเซี้ยวเพ็ง มณฑลกวางตุ้ง ได้เดินทางมาประเทศไทย มีความ รอบรู้ทั้งภาษาไทย จีนและอังกฤษ จึงได้รับตำแหน่งคอมปะโดร์ของธนาคารไทยพาณิชย์ในสมัยนั้น นอกจากนี้ยังมีกิจการค้าอื่น ๆ อีก ได้แก่โรงภาพยนตร์เทียนกัวเทียน โรงเหล้าโทฮุย ไทองฮุย ไทเฮ่งอง องไทยฮุย โรงรับจำนำไทเกะเฮง. เทียนกัวเทียนโหยก๊วน ร้านขายทองเทียนกัวเทียน โรงสีไท่งว๋นอง ไท่งว๋นองโรงน้ำตาล บริษัทไต้ตี บริษัทประกันภัย การค้ามีสาขาทั้งที่ฮั่วเถา และฮ้องกง

1

泰國潮州會館, "陳景川先生傳略"; 泰國潮州會館紀念特刊, (六月 - 一九七九年): 7. สยามคมแต้จิวแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัตินายตั้ง เก่งช้วน", อนุสรณ์สมาคมแต้จิวแห่งประเทศไทย, (เดือนมิถุนายน, 1979), หน้า 7.

นายอ้อคือเหลียง¹ เป็นคนอำเภอเขียวเพ็ง มณฑลกวางตุ้ง เมื่ออายุ 19 ปี ได้เดินทางเข้ามายังประเทศไทย อยู่ในวงการค้าขาย เริ่มต้นตั้งร้านขายสีอยู่ในสำเพ็ง ชื่อร้าน อ้อจ่วนกี้ และอีกไม่นานก็ได้ก่อตั้งบริษัทเด็กกี้ มีการค้าขายดีเจริญรุ่งเรือง ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ขยายการค้าของตนไปที่จีน ได้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมอ้อจ่วนเองที่จีน และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างทหารจีนและทหารญี่ปุ่นขึ้นมา โคโโปโลในประเทศไทย นายอ้อคือเหลียงเป็นบุคคลหนึ่งที่ร่วมมรดกในการช่วยเหลือพี่น้องของตนในประเทศไทย ออกหนังสือพิมพ์ช่วยชาติขึ้น เมื่อทหารญี่ปุ่นได้ทำการรุกรานมาทางใต้ มะลายูและสิงคโปร์ก็ตกอยู่ในความยึดครองของญี่ปุ่น นายอ้อคือเหลียงถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวคุมขัง และฝ่ายสัมพันธมิตรได้รับชัยชนะ นายอ้อคือเหลียงจึงได้รับอิสระภาพหลังจากหมดภาวะสงครามแล้ว ได้ตั้งบริษัทพาราวันเซอร์จำกัด ธนาคารคังนคร บริษัทกักฮั่วคังสินค้าจำกัด บริษัทฮั่วเซียงประกันภัยจำกัด บริษัทหลักทรัพย์การทอ บริษัทฟูกอนามย์ จำกัด ได้ขยายกิจการออกไปถึงสิงคโปร์และฮ่องกง ได้ตั้งบริษัทล่าซาบริษัทนานยางประกันภัย ธนาคารคังนคร นายอ้อคือเหลียงได้รับยกย่องเป็นผู้มีทางด้านการเงิน การค้าและอุตสาหกรรม ไม่เพียงแต่ในหมู่ชาวจีนในประเทศไทยเท่านั้น ยังนับได้ว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มชาวจีนทั่วไปตลอดเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ก็ว่าได้ ในสมัยนั้น และเป็นผู้หนึ่งที่เป็นผู้ร่วมบริจาคทรัพย์ที่สำคัญในการช่วยเหลือชาวจีนในประเทศไทย และชาวจีนโพ้นทะเลมาตลอด ได้รวมก่อตั้งโรงเรียนมัธยมหึงกั้งที่จีน มหาวิทยาลัยนานยางที่สิงคโปร์ โรงเรียนเส็งเส็งที่จีน ได้ตั้งบริษัทค้าข้าวถูกล่งข้าวไปช่วยเหลือชาวจีนในฮัวเถา ใน พ.ศ. 2502 ได้ก่อสร้างสถานพักฟื้นที่บางปู ชื่อ ล่วงคินวาล์ บนพื้นที่ 60 ไร่ ใช้จ่ายเงินทั้งสิ้นเป็นจำนวน 10 ล้านบาท นับว่าเป็นสถานพักฟื้นของเอกชนที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียก็ว่าได้ในระบะนั้น

ขุน เศรษฐภักดีหรือนายเลียง กงโพ² พ่อค้าใหญ่ในสมัยนั้น เป็นบุตรของนายเลียวเซียงลุ่น ผู้ได้เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ประกอบการค้าที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และได้สร้างคุณงามความดีต่อราชการจนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น "พระยาประติมนันทภูมिरัตน์" ในสมัย

¹ 泰國潮州會館, "余子亮先生傳略," 泰國潮州會館紀念特刊 (六月一九七六年): 19 ล้อมากมแต่จิวแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัตินายอ้อคือเหลียง", อนุสรณ์ล้อมากมแต่จิวแห่งประเทศไทย, (เดือนมิถุนายน, 1976), หน้า 19.

² ประวัตินั่งเขปของขุนเศรษฐภักดี บย, ตม, "อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพขุนเศรษฐภักดี" บย, ตม, (ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524).

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นายเลี้ยววงโพ้ว เกิดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. 2435 มารดาเป็นชาวพื้นเมืองนั้น นายเลี้ยววงโพ้ว¹ เมื่อเยาว์วัยได้เดินทางกลับไปศึกษายังประเทศจีน และได้กลับมาประเทศไทยเพื่อสืบทอดการค้าของบิดา ซึ่งการค้าโดยมากจะอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย เช่น โรงสีไฟ โรงเลื่อยจักร โรงน้ำแข็ง และได้รับสัมปทานทำรังนกตามเกาะต่าง ๆ ของไทยทางใต้ เมื่อได้รับสืบทอดงานจากบิดาก็ได้ก่อตั้งโรงไฟฟ้าขึ้นที่อำเภอหาดใหญ่ โรงไฟฟ้านครศรีธรรมราช โรงไฟฟ้าชุมพรและโรงไฟฟ้าที่บ้านดอน นอกจากนี้จะตั้งโรงไฟฟ้าตามที่ต่าง ๆ แล้ว ก็ยังตั้งโรงน้ำแข็งควบคู่กับโรงไฟฟ้าไปด้วย ต่อมาได้ขยายกิจการเข้าสู่กรุงเทพฯ ได้ก่อตั้งธนาคารเลี้ยววงเอง บริษัทย่งอันประกันภัย โรงสีไฟย่งเฮงหลี โรงสีไฟย่งเฮงฉั่น บริษัทเดินเรือย่งองเส็ง และได้ตั้งร้านย่งองลงที่ฮ่องกง การค้าใหญ่โตรุ่งเรืองมากในระยะนั้น นายเลี้ยววงโพ้วได้รับบรรดาศักดิ์เป็นขุนเสวยรุภักดี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้หนึ่งที่เข้าร่วมเคลื่อนไหวรักชาติจีนเมื่อญี่ปุ่นบุกรุกเข้าประเทศ ได้ร่วมก่อตั้งบริษัทค้าข้าวราคาถูกทำการล้งข้าวไปยังเมืองฮัวเกา เมื่อญี่ปุ่นบุกลงใต้ของไทยนายเลี้ยววงโพ้วและหัวหน้าชาวจีนในล้งมากมแต่ล้งคนอื่น ๆ ได้ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำบางขวาง และได้รับอิสรภาพเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ต่อมาก็ได้เข้าร่วมดำเนินธุรกิจกับนายอุเทน เตชะไพบูลย์

นายเกียรติ ศรีเฟื่องฟุ้ง หรือนายแต้เหลียงอิม² บ้านเดิมอยู่มณฑลกวางตุ้ง ได้รับการศึกษาจากเซนต์สเฟนคอลเลจในฮ่องกง แล้วกลับไปศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียนเผยอิงในกวางเจา และมหาวิทยาลัยหลิงหนัน หลังจากนั้นจึงได้ศึกษาต่อที่อเมริกา นับได้ว่านายแต้เหลียงอิมเป็นคนที่มีการศึกษาเป็นอย่างดี ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เข้าร่วมรบต่อต้านญี่ปุ่น โดยการเป็นนักบินให้กองทัพจีน อยู่ที่คุนหมิง และยูนนาน หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง จึงได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยเริ่มตั้งเป็นผู้จัดการสำหราชอาณาจักรกวางตุ้งในกรุงเทพฯ หลังจากก๊วจากรากฐานให้ธนาคารกวางตุ้งแล้วก็กลับไปศึกษาต่อ จึงได้กลับมา

¹ 泰國潮州會館, "廖公圃先生傳略" 泰國潮州會館紀念特刊, (六月一九七九年): 24 ล่มาคมแต่ล้งแห่งประเทศไทย, "ชีวประวัติ นายเลี้ยววงโพ้ว "

อนุสรณ์ล่มาคมแต่ล้งแห่งประเทศไทย (เดือนมิถุนายน, 1979), หน้า 24.

² 鄭亮陰先生, 泰國華僑大辭典. 泰國威提耶功出版社 (一九六七年): 69. "ชีวประวัติ นายแต้เหลียงอิม " สารานุกรมชาวสิ้นโพ้นทะเล ปี ค.ศ. 1967 หน้า 69.

เมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง เข้าร่วมงานในธนาคารคัสนครกับนายอุเทน เตชะไพบูลย์และนาย อี๋ซือเหลียง นอกจากนี้ยังค้าไม้ออกนอกโดยผ่านบริษัทบุญศิริพาณิชย์ มีบริษัทคัสนลิ่ง คัรเมืองประกันภัย คัรเล็ชนลิ่ง และบริษัทไทยคัสนครประกันภัยและคลังสินค้า นอกจากนี้ ยังค้าเงินธุรกิจโรงหนัง คือโรงหนังคาเรย์อีกด้วย

บุคคลทั้ง 4 ที่กล่าวมาล้วนมีธุรกิจและประสบการณ์ทางการค้ามาก จึงเป็นส่วน สำคัญที่ทำให้ธุรกิจของ "เตชะไพบูลย์" ที่เข้าลงทุนร่วมด้วยสามารถเริ่มต้นได้อย่างมั่นคง สามารถสร้างอาณาจักรทางการค้าได้อย่างครบวงจร คือมีบริษัทการค้า การเงิน ประกันภัย และคลังสินค้า อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมค้าเงินธุรกิจกับกลุ่มอื่น ๆ ของ "เตชะไพบูลย์" ยังอยู่ในวงแคบ ผู้ที่ร่วมลงทุนอย่างใกล้ชิดมักมาจากผู้ที่เข้าร่วมเคลื่อนไหวในสังคมต่อต้านญี่ปุ่น นอกจากนี้ ในระยะนี้ธุรกิจที่ค้าเงินอยู่ยังไม่ได้อาศัยทุนของรัฐและอิทธิพลจากผู้อำนาจเข้าค้าจน มากนัก เป็นเพียงแค่คุ้มครองผลประโยชน์เท่านั้น การเติบโตจึงเป็นไปได้ช้ากว่า "โล่ภพพิชัย" ซึ่งอาศัยอิทธิพลของรัฐเข้าสนับสนุนธุรกิจของตน การค้าที่ค้าเงินอยู่ที่สำคัญในระยะนี้ยังคงเป็น โรงรับจำนำ และธุรกิจการค้าเหล่า

ภายใต้การปกครองระบอบเผด็จการทหารและความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองสองกลุ่ม คือผืน-เผ่า และลัทธิ นำไปสู่การแข่งขันทันทีแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะ เหมือนกันคือ การสร้างธุรกิจส่วนตัว การเข้าควบคุมวิสาหกิจของรัฐ และการให้ความคุ้มครอง แก่ธุรกิจของพ่อค้าอย่างกว้างขวาง จากการดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้พ่อค้าใหญ่ต่าง ๆ ต้องเข้าพึ่งพิงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อหาความคุ้มครองให้ผลประโยชน์ของตน ในระยะนี้ธุรกิจของ "โล่ภพพิชัย" ขยายตัวได้กว้างขวางมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้นอกเหนือจากโอกาสจากการขยายตัว ทางการค้าและความสามารถในเชิงธุรกิจของนายชิน โล่ภพพิชัย แล้ว ยังเนื่องจากการสามารถ เข้าร่วมมือกับกลุ่มเผ่า-ผืน แสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้อย่างเหนียวแน่น บทบาท ของนายชิน โล่ภพพิชัยกลายเป็นผู้ค้าเงินธุรกิจให้กับกลุ่มการเมืองดังกล่าว นอกจากนี้นายชิน ยังสามารถเข้า เกาะกลุ่มกับนักธุรกิจชาวสินโหมทะเลทั้งที่อยู่ในไทยและที่ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง กลุ่มนายทุนธนาคารพาณิชย์ที่เกิดขึ้นใหม่ในระยะนี้อีกกลุ่มหนึ่งที่นำสนใจคือ "เตชะไพบูลย์" ธุรกิจ

ของตระกูลนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มแรกของการสร้างทุน การดำเนินธุรกิจถึงยังไม่กว้างขวางนัก
 ธุรกิจที่ดำเนินที่สำคัญคือ การค้าสุราและโรงรับจำนำ ผู้ร่วมธุรกิจที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคย
 เข้าร่วมสงครามต่อต้านญี่ปุ่นด้วยกัน ส่วนอีก 2 ตระกูลที่ดำเนินธุรกิจมาแต่ดั้งเดิม คือ "หรั่งหลี"
 และ "ล้ำชา" ในระยะนี้ธุรกิจขยายตัวได้ไม่มากนัก เนื่องจากการไม่ได้เข้าร่วมกับกลุ่มผู้กุมอำนาจ
 รัฐ แล่งหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจของ "หรั่งหลี" ยังคง
 ดำเนินนโยบายการบริหารงานแบบคนในตระกูลและเครือญาติอยู่เหมือนเดิม นโยบายเช่นนี้
 เหมาะกับการลงทุนที่ไม่ใหญ่โตนัก ที่ไม่จำเป็นต้องร่วมมือกับพ่อค้ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งทางด้านเงินทุน
 และการบริหาร แต่เมื่อเศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้น การค้าต้องการการลงทุนขนาดใหญ่ขึ้น จึงมี
 ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกับพ่อค้าคนอื่น ๆ ด้วย การดำเนินธุรกิจของ "หรั่งหลี" เช่นนี้จึงไม่
 เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ บทบาทและความยิ่งใหญ่ในวงการธุรกิจจึงถูกเบียดขับจาก
 กลุ่มธุรกิจใหม่

ศูนย์วิเทศนิเทศวิทยาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย